

Christophoros

XXXIII. évfolyam, 5. szám

Ingyenes kiadvány

2026. reformáció – Reformation 2026

Neked van kérdésed?

„Mert az evangéliumban Isten igazsága tárul fel hitből hitbe, amint meg van írva: az igaz ember pedig hitből él.” (Róm 1,17)

Nagyon szeretem az újévet. Hogy miért? Mert azt mindig az új naptári évhez kötjük. Pedig azt gondolom, hogy az új kezdet az nem naptári évhez van kötve. Ha körülnézünk magunk körül, mindig minden azt hirdeti, hogy az ember megérdemli az újat, megérdemel sok mindent, ami az életéhez kapcsolódik. Csak a kérdés az, hogy vajon tényleg tudjuk-e azt, hogy mire van igazán szükségünk? Igen sok-sok kérdés övezi az életünket. Azt gondolom, ha nem így lenne, akkor pontosan a lényegét vesztenénk el. Azt, hogy mire vagyunk igazán hivatottak. Mi az, ami igazán meg akarja határozni az életünk teljes egészét.

Egy szerzetes kérdései alapjaiban rengették meg a világnézetét, noha ott és akkor egy pillanatig sem gondolta azt, hogy az ő személyes hitkérdése mások kérdése is. És valahol pontosan itt rejtőzik a lényeg. Ma azt gondolom, szintén megvannak a kérdéseink, amiket vagy fel merünk tenni, vagy nem. Reformáció ünnepe pontosan erről szól. Egy szerzetes kérdései a

hit megélésével kapcsolatban, aki semmi mást nem akart elérni, mint azt, hogy egészen őszintén lépünk az Isten elé, és éljük meg a hitünket. Hogy merjünk letenni minden kétséget, merjünk letenni minden olyan gátat, ami az Istentől elválaszt minket. Mert pontosan ebben rejtőzik a lényeg. Nem azon gondolkozni, hogy miért nem léphetek az Isten elé, hanem meglátni azt, amiért. Meglátni azt a Krisztust, aki utat nyitott nekünk. Őrá tekinteni, hogy hány- és hányféleképpen próbálja ma is megmutatni számunkra azt, hogy ő az út, az igazság és az élet. És ebből a hitből lehet új életünk. A benne való hitben. Ami már nem azt keresi, hogy miért nem léphetek elé, hanem azt mutatja meg, hogy miért léphetek elé. Engedjük, hogy mi magunk is így lépünk őelé, és engedjük, hogy az életünket teljesen megreformálja.

Pfeifer Ottó

Lélek-zet

Mi az evangélium?

Elterjedt szokás az, hogy az evangéliumokat könyvekben számoljuk, s „a négy evangéliumnak” nevezzük őket. Ez onnan ered, hogy nem tudjuk, mi áll Pál és Péter leveleiben, s az ő tanításukat mintegy az evangéliumok függelékének tekintjük, amit Jeromos egyik prológusa is sugall. Ennél is átkosabb szokás az, hogy az evangéliumokat és a leveleket törvénykönyveknek tekintjük, amelyekből megtanítható, mit kell tennünk, s amelyek Krisztus tetteit csakis példaképpen állítják elibénk. Ahol hát ez a két tévhit befészkelte magát a szívekbe, ott sem az evangéliumot, sem a leveleket nem forgatják haszonnal és a keresztyén hit épülésére: merő pogányok maradunk, akárcsak voltunk.

Ezért kell tudnunk, hogy csak egy evangélium van, ám ezt több apostol megírta. Pál és Péter minden egyes levele, ráadásul Lukács könyve, az Apostolok cselekedetei is evangélium, még ha nem is írják le Krisztus minden tettét és szavát, hanem az egyikben erről vagy arról kevesebbet találunk, mint a másik-

ban. Egy sincs a négy nagy evangélium között, amely mindent tartalmazna, s nem is kell tartalmaznia. Az „evangélium” nem más, mint egy Krisztusról szóló beszéd vagy történet. Az emberek közt is megesik, hogy ha valaki könyvet ír egy királyról vagy fejedelemről, hogy mit tett vagy mondott az, és mi történt vele a maga korában, ez többféle módon is megírható: hosszasan és röviden. Így van az evangéliummal is, nem más ez, mint egy krónika, történet, elbeszélés Krisztusról, hogy ki ő, mit tett; mit mondott, és mi történt vele, s ezt az egyik rövidebben, a másik hosszabban, az egyik így, a másik pedig úgy írja le. Az evangélium legrövidebb megfogalmazása ugyanis ez: Krisztus Isten Fia, értünk ember lett, meghalt és feltámadt, a mindenség ura lett. Pál következetesen ennyit vesz föl a leveleibe, mellőzi az összes csodát és Jézus életét, amelyek a négy evangéliumban olvashatók, ám ez mégis bőségesen elegendő arra, hogy a teljes evangéliumot összefoglalja, ahogy ez a Római levél üdvözlétében is pompásan látható, ahol elmondja, mi az evangélium: „Pál, Krisztus Jézus szolgája, elhívott apostol, akit az Isten kiválasztott arra, hogy hirdesse evangéliumát, amelyet prófétái által szent iratokban előre megígért. Az ő Fiáról szól ez az evangélium, aki test szerint Dávid utódaitól származott, a Szentlélek szerint pedig a halálból való feltámadásával Isten hatalmas Fiának bizonyult. Ez a Jézus Krisztus a mi Urunk” stb. (Róm 1,1–4)

Ebből láthatod, hogy az evangélium Krisztusról szóló beszéd: Isten és Dávid Fia ő, meghalt, feltámadt és uralkodik, ez az evangélium summája. Ahogy tehát Krisztus is csak egy van, úgy evangélium sem lehet több. Mivel Pál és Péter nem tesznek mást, mint hogy Krisztust tanítják az említett módon, ezért leveleik sem nevezhetők másnak, mint evangéliumnak. S persze a próféták is, akik az evangéliumot hirdették, és előre megígérték Krisztust – amint Pál megjegyzi itt (Róm 1,2), s mindenki tudja –, ahol Krisztusról beszélnek, ott az ő tanításuk is a tiszta, igaz evangélium, akár Lukács vagy Máté is írhatta volna. Amikor például Ézsaiás elmondja (Ézs 53,2kk), hogyan kellett Krisztusnak értünk meghalnia és bűneinket hordoznia, az a legtisztább evangélium. Komolyan mondom: aki nem osztja ezt a nézetet, annak sohasem lesz az Írás világos, s képtelen lesz felfogni a hit alapját.

Másodszor: ne csinálj Krisztusból Mózeset, mintha a többi szenthez hasonlóan ő is csak tanítását és példáját állítaná elénk, mintha az evangélium tankönyv vagy törvénykönyv volna. Ezért Krisztust: igéjét, művét és szenvedését kétféleképpen kell megkö-

zelítened. Először mint követendő példát, ahogy Péter mondja: „Krisztus szenvedett értetek, és példát hagyott rátok.” (1Pt 2,21) Ahogyan őt látod imádkozni, böjtölni, az embereken segíteni és szeretni, neked is ugyanúgy kell bánnod felebarátoddal. De ez a legkevesebb az evangéliumban, ettől még nem kellene „evangéliumnak” hívnunk. Krisztusból így nem lenne több hasznod, mint bármelyik másik szentből: élete messze van, nem segít rajtad, egyszerűen a jó modor nem tesz kereszténnyé, legfeljebb képmutatóvá. Ezen tovább kell lépned, még ha hosszú időn keresztül a legjobbakat tanulhattad is a prédikációkból (noha ezek sem bizonyultak mindig elegendőnek).

Az evangélium veleje és alapja az, hogy mielőtt példát vennél Krisztusról, felismered és elfogadod őt mint Isten ajándékát és adományát, amely immár a tiéd. Oly módon, hogy mikor látod vagy hallod, hogy valamit tesz vagy elszenved, akkor nem kételkedsz benne, hogy ő, Krisztus maga e tétével és szenvedésével együtt a tiéd, s mindegyre ugyanúgy hagyatkozhatsz, mintha te tetted volna, igen, mintha te magad volnál Krisztus. Lásd, ez a helyesen fölismert evangélium, ez Isten túláradó jósága, mit egyetlen próféta, apostol vagy angyal sem ábrázolt teljes egészében, s egy szív sem volt képes eléggé csodálni és megragadni. Ez Isten irántunk való szeretetének hatalmas tüze, ettől lesz szívünk és lelkünk boldog, magabiztos és elégedett, ezt hirdeti a keresztény hit. Ezért hívják az ilyen igehirdetést „evangéliumnak”, ami németül annyit tesz, hogy „vigasztaló örömhír”, s erről a hírről nevezték az apostolokat a tizenkét hírnöknek.

Erről mondja Ézsaiás: „egy gyermek születik nekünk, fiú adatik nekünk.” (Ézs 9,6) Ha nekünk adatik, akkor a miénk, ezért úgy kell kezelünk, mint a sajátunkat. Továbbá a Római levél: „hogyne ajándékozna nekünk Fiával együtt mindent?” (Róm 8,32) Lásd, ha Krisztust elfogadod mint neked örökbe szánt ajándékot, és ebben nem kételkedsz, akkor vagy keresztény. Ez a hit vált meg téged bűntől, haláltól és pokoltól, ennek segítségével győzol le mindent. Ő, nem lehet erről eleget beszélni, kár, hogy az ilyen prédikációra nem hallgat a világ, még ha mindennap is hirdetik neki az evangéliumot.

Ha már elfogadtad Krisztust mint üdvösséged alapját és velejét, akkor következik a második pont, hogy példát végy róla, s úgy szenteld magad felebarátod szolgálatára, ahogyan – mint láttad – ő neked szentelte magát. Lásd, ettől kap erőre a hit és a szeretet, ezzel teljesedik be Isten parancsolata, ekkor tud az ember boldogan és félelem nélkül bármit megtenni és elviselni. Vedd hát észre: Krisztus mint ajándék a hitedet táplálja és kereszténnyé tesz téged; ugyanő viszont mint példakép tetteidet irányítja. Cselekedete-

id nem tesznek téged kereszténnyé, hisz éppen azért származhatnak tőled, mert már korábban kereszténnyé lettél. Ahogy az ajándék és a példakép különböznek egymástól, ugyanúgy különböznek a hit és a cselekedetek. A hitben nincs semmi személyes, nem tartalmaz mást, mint Krisztus életét és művét. A cselekedetekben már van valami, ami tőled ered, ők maguk viszont nem a tied, hanem a felebarátodéi.

Ebből is látod hát, hogy az evangélium nem törvénykönyv vagy szabályzat, amely cselekedeteket követel tőlünk, hanem isteni ígéretek könyve, amelyben Isten Krisztusban megígéri, felajánlja és nekünk ajándékozza minden jótéteményét. Az, hogy Krisztus és az apostolok sok hasznos tanítást is adnak nekünk, s a törvényt is magyarázzák, ugyanolyan jótétemény, mint Krisztus más cselekedetei, hisz a helyes tanítás nem éppen megvetendő ajándék. Ezért is látjuk, hogy ő nem fenyeget és kényszerít minket, mint Mózes a maga könyvében, vagy ahogy a törvényeknél megszoktuk, hanem szelíden és szeretettel tanít, egyszerűen elmondja, mit tegyünk, mit kerüljünk, mi vár a gonoszokra és a jókra, senkit sem szorongat vagy erőltet. Olyan gyengéden tanít, hogy inkább lelket önt belénk, mintsem parancsolgat, mikor ezzel kezdi: „boldogok a szegények”, „boldogok a szelídek” (Lk 6,20; Mt 5,5) stb. Az apostolok is általában ezeket a szavakat használják: intelek, kérlek, könyörgök stb. Mózes azonban így beszél: megparancsolom, megtiltom, s emellett fenyegeti és szörnyű büntetésekkel riogatja a népet. Ha megszívleled ezt a tanítást, haszonnal fogod olvasni és hallgatni az evangéliumot.

Ha felütöd az evangéliumot, és olvasod, hogyan ment Jézus ide meg oda, vagy hogyan vittek hozzá valakit, akkor vedd észre, hogy ez prédikáció, amelyben **hozzád** jön el ő, vagy amely **téged** visz el hozzá. Az evangéliumot hirdetni ugyanis nem más, mint hogy Krisztus eljön hozzánk, vagy hogy minket Krisztushoz visznek. Ha látod, mit tesz ő, s hogy mindenkinek segít, akihez elmegy, vagy akit elvisznek hozzá, akkor tudd meg, hogy a hit ugyanezt teszi **benned**, s a **te** lelkednek ő ugyanígy segít és javára van az evangélium révén. Ha elfogadod mindezeket a jótéteményeket (azaz hiszel az ő jóságában és segítségében), akkor bizonyosan a tiéd is tesz, akkor ajándékba kaptad Krisztust. Ezért is kell aztán példát venned róla, s felebarátoddal úgy bánnod, hogy te magad is ajándék és példakép lehess neki. Erről mondja Ézsaiás: „Vigasztaljátok, vigasztaljátok népemet! – mondja Istenetek. Szóljatok Jeruzsálem szívéhez, és hirdessétek neki, hogy letelt rabsága, bűne megbocsátott, hiszen kétszeresen megfizetett az Úr keze minden vétkeért” stb. (Ézs 40,1–2) Ez a kétszeres fizetség az a két dolog, amelyet Krisztusban kapunk: ajándék és

példakép, ezekre utal a dupla örökrész is, amely Mózes elsőszülött fiának jár a törvény értelmében (5Móz 21,17), s több más előkép is.

Mégis szégyen és gyalázat, hogy oda jutottunk mi, keresztények, s hogy annyira járatlanok vagyunk az evangéliumban, hogy nemcsak hogy nem értjük meg, hanem egyenest arra szorulunk, hogy egyéb könyvekből magyarázzák el nekünk, mit keressünk benne, s mit várhatunk tőle, holott az evangéliumok és az apostoli levelek azért íratlak, hogy maguk szolgáljanak útmutatóul számunkra az Ószövetségben, s eligazítsanak bennünket a próféták és Mózes írsaiban, hogy saját szemünkkel lássuk és olvassuk, miként nyugszik a rongyokba pólyált Krisztus a jászolban, azaz: hogyan található meg a próféták könyveiben. Ezekben kell szorgalmasan tanulmányoznunk, kicsoda Krisztus, miért adatott nekünk, miféle ígéretek szólnak róla, miként hivatkozik rá minden írás, ahogy maga mondja: „Ha hinnétek Mózesnek, hinnétek nekem, mert én rólam írt ő.” (Jn 5,46) Továbbá: „Kutassátok az írásokat, mert azok rólam tesznek bizonyosságot.” (Jn 5,39) Erre gondol Pál a Római levél első fejezetében, ahol rögtön az elején, az üdvözlésben azt mondja (Róm 1,2), hogy Isten az evangéliumot a próféták által szent iratokban megígérte. Ezért hivatkoznak az evangélisták és az apostolok minduntalan a Szentírássra e szavakkal: „meg van írva”, vagy „ez azért történt, hogy a próféták könyvei beteljesedjenek” stb. Az Apostolok cselekedeteiben is, amikor a thesszalonikaiak teljes készséggel fogadták az evangéliumot, azt mondja Lukács, hogy napról napra kutatták az írásokat, hogy valóban így vannak-e ezek a dolgok (ApCsel 17,11). Levelének bevezetésében Péter ugyancsak így szól: „Ezt az üdvösséget keresték és kutatták a próféták, akik a nektek szánt kegyelemről prófétáltak, kutatva, hogy melyik vagy milyen időről tett kijelentést a Krisztus bennük levő lelke, amikor előre bizonyosságot tett a Krisztusra váró szenvedésekről és az ezeket követő dicsőségről. Ők azt a kijelentést kapták, hogy nem maguknak, hanem nektek szolgáltak azokkal, amikről most az evangélium hirdetői prédikáltak nektek a mennyből küldött Szentlélek ál-

tal, és amikbe angyalok vágyakoznak beletekinteni.” (1Pt 1,10–12)

Mi mást akarna itt Péter, mint az írásokhoz utasítani minket? Mintha e szavakkal szólna: prédikációinkban fölnyitjuk számotokra a Szentírást a Szentlélek segítségével, hogy magatok is láthassátok és olvashassátok, mi áll benne, s melyik korról írtak a próféták; ahogy az Apostolok cselekedeteiben is állítja, hogy „a próféták is Sámuelettől és az utána következőktől fogva, akik csak szóltak, mind ezekről a napokról jövendöltek” (ApCsel 3,24). Ezért írja Lukács is, hogy Krisztus megnyitotta az apostolok értelmét, hogy értsék az írásokat (Lk 24,45). Krisztus pedig azt mondja, hogy ő az ajtó, rajta keresztül kell mennünk, s aki keresztülmegy rajta, annak az ajtóór (a Szentlélek) ajtót nyit, hogy jó legelőre és üdvösségre leljen (Jn 10,2–4). Így hát végtére igaz, hogy maga az evangélium szolgál útmutatóul és eligazítóul a Szentírásban, ugyanúgy, ahogy én ezzel az előszóval az evangéliumban igyekeztem útmutatást és eligazítást nyújtani.

De nézd csak, milyen derék, jámbor, jó gyerekek vagyunk! Hogy ne kelljen a Szentírást tanulmányoznunk, s mindenütt Krisztus után kutatnunk, az egész Ószövetséget lekezeljük, mint ami elavult és érvényét veszítette; noha egyedül ennek „Szentírás” a neve, s az evangélium voltaképpen nem is írat, hanem szóbeli igehirdetés, amely a Szentírást fejt ki, ahogy ezt Krisztus és az apostolok tették. Ezért van az is, hogy Krisztus maga nem írt semmit, csak beszélt, s tanítása nem „Szentírás”, hanem „evangélium”, azaz „jó hír” vagy „örömhír”, amit nem a tollnak, hanem a száznak kellene továbbadnia. Mi azonban rögtön készek vagyunk arra, hogy az evangéliumból törvénykönyvet vagy szabályzatot csináljunk, Krisztusból pedig Mózeset, a segítőből tanítót formáljunk. Milyen csapással ne sújtsa ezek után Isten ezt az eszeveszett, ostoba népet?! Méltán hagyott minket beleveszni a pápa tanításába s a többi hazugságba, hisz hátat fordítottunk a Szentírásnak, s ehelyett egy alamuszi bohóc és szélhámos dekretáléit tanulmányoztuk. Ő, adná Isten, hogy a keresztények előtt ne volna többé rejtve a tiszta evangélium, s ez a munkám is minél előbb hasznatalanná és fölöslegessé válna, így azt a reményt táplálhatnánk, hogy a Szentírás is visszanyeri veleszületett méltóságát. Előszóul és tanításul legyen ennyi elég, az írásmagyarázatban többet fogunk erről beszélni. Ámen.

Luther Márton (Luther Válogatott Művei 5,269-274, fordította: Csepregi Zoltán)

Emlékezz keresztségedre!

Egy történet szerint Luther Márton íróasztalán nagy betűkkel egy cédulán vagy krétával az asztallapon ez a rövid mondat állt latinul: „Meg vagyok kereszttelve”. Amikor az ördög kísértette, amikor kétségek gyötörték hitével és cselekedeteivel kapcsolatban, amikor kételkedett üdvösségében, akkor emlékeztette magát keresztségre. A szentség tényébe kapaszkodott, ez erősítette meg abban, hogy Istenhez tartozik. Az elmúlt száz évben sokan hivatkoztak erre a reformátori gesztusra. Igyekeztem utánajárni, de korabeli forrást nem találtam, ami igazolná, hogy valóban megtörtént. Ennek ellenére jellemzőnek találok Luther felfogására ezt a kis történetet.

Több írása is maradt ránk a keresztséggel kapcsolatban. Egy 1519-es sermo (tematikus igehirdetés) a következőképpen fogalmaz: „nincsen nagyobb vigasztalás a földön, mint a keresztség. [...] Ezért tartsa magát az ember merészen és szabadon a keresztséghez, állítsa azt szembe minden bűnnel és a lelkiismeret minden rettegésével, és mondja alázatosan: »Én ugyan jól tudom, hogy semmi tiszta cselekedetem nincs, azonban meg vagyok kereszttelve, és ebben

Isten, aki nem hazudhat, elkötelezte magát, hogy bűneimet nem számítja be nekem, hanem megöli és eltörli azokat.«” Ugye, ez alapján már nem is elképzelhetetlen az íróasztali felirat története? Sőt, talán egy 21. századi íróasztalon is lenne helye a keresztségre emlékeztető mondatnak.

A szentségek azzal, hogy valamilyen jel társul bennük Isten ígéretéhez, kapaszkodót jelentenek a számunkra. Újra és újra ébredhet bennem bizonytalanság azzal kapcsolatban, hogy az enyém-e Isten kegyelme. Amikor az én fejemre öntik a vizet, miközben hangzik Isten ígérete, amikor én veszem magamhoz az ostyában és a borban Krisztus testét és véré, akkor nem nézhetek másra, biztosan az enyém ez az ajándék. A szentségekkel tehát Isten segíti azt, hogy emlékezzek irgalmára.

Evangélikus liturgikus rendünkben van lehetőség kereszttelési emlékünnepre. Ennek során egyrészt igék, énekek, imádságok állítják a középpontba a keresztséget. Másrészt az ünnep keretében arra is sor kerülhet, hogy néhány csepp vízzel a homlokunkra vagy a kézfejünkre keresztet rajzoljon a lelkész, vagy mi saját magunknak. Ez természetesen nem a keresztség megismétlését jelenti, hiszen az olyan egyszeri esemény, ami nem szorul ismétlésre. A mi gyülekezetünkben a húsvét hajnali istentisztelet keretében szoktunk kereszttelési emlékeztetőt tartani.

Luther Márton személyéhez visszatérve az egész reformációval kapcsolatban gyakori félreértés, hogy a cél az egyház valamiféle újítása, korszerűsítése, megváltoztatása lett volna. A „re-” előtag viszont éppen arra utal, hogy a lényeg az eredeti, elfelejtett kincshez való visszatalálás volt. Így a reformáció a krisztusi, bibliai és ógyházi értékre való emlékezés és emlékeztetés volt.

Dr. Tóth Károly (Híd magazin)

Isten szólt

„Ezt mondta Sámuel Saulnak: [...] Te pedig most állj meg, hadd mondjam el neked az Isten ígését!” (1Sám 9,27)

„És ígyszólt hozzájuk [Simonhoz és Andrásához] Jézus: Kövessetek engem, és én emberhalászokká teszek titeket.” (Mk 1,17)

Két nappal a reformáció ünnepe előtt sokatmondóan cseng össze az Isten ígését átadó Sámuel próféta szava és Jézusnak az emberhalászatra küldő üzenete. Az ige közösséget teremt – és az ige az, ami közösséget teremt. Isten az ő szavával kapcsolódik hozzánk, és szavával kapcsol egymáshoz bennünket. Isten sza-

vával kezdődik minden. Isten szólt: legyen világosság – és lett.

Isten szava sokféle módon talál meg bennünket. Talán Luther Márton lepődött meg a legjobban, amikor kiderült, hogy a tudóstársai számára fogalmazott vitairata milyen széles visszhangot vált ki az akkori

német társadalom széles köreiből. Olyan embereket is megszólított és megmozdított, akik nem értekezéseken nőttek fel. És fordítva is megtörténik: a tudós Augustinust egy egyszerű gyermekdal – „Vedd és olvasd, vedd és olvasd!” – irányította a Szentírásnak ahhoz az igéjéhez, amelyre a leginkább szüksége volt. Ma akciófilmekben, TikTok-videókban, súlyos és kevésbé súlyos olvasmányokban is megszólalhat Isten teremtető szava, hogy megváltoztassa az életünket és rajtunk keresztül mások életét.

Sok évvel ezelőtt egy háborús filmben hallottam egy híres színészt a Bibliát idézni. Később ugyanez a színész egy másik film mellékszereplőjeként mondott

néhány fontos mondatot. A kettő együtt útnak indító igehirdetéssé lett számomra. Isten szólt – és lett.

Imádkozzunk! Mennyei Atyánk! Hálát adunk neked azért, hogy újra meg újra megszólíts bennünket. Hagyományos helyzetekben, liturgikus istentiszteleteken, Bibliával vagy énekeskönyvvel a kezünkben és spontán, kötetlen helyzetekben egyaránt szól hozzánk üzeneted. Köszönjük, hogy igéd dolgozik bennünk, formálja életünket, építi közösségünket. Hadd legyünk mi is igéd útjai mások számára épülésükre, örömükre. Ámen.

Dr. Csepregi András (Lelkesítő)

Látni a láthatatlant

„És hallottam, hogy minden teremtmény a mennyben és a földön, a föld alatt és a tengerben, és minden, ami ezekben van, ezt mondta: A trónon ülő és a Báránnyé az áldás és a tisztesség, a dicsőség és a hatalom örökkön-örökké!” (Jel 5,13)

Van egy másik világ. A valóságnak egy olyan része, amelyet nem tudunk közvetlenül érzékelni. Ahogy a Niceai hitvallás az Atyát minden látható és láthatatlan Teremtőjének vallja. Vagy ahogy C. S. Lewis mesél egy párhuzamos valóságról a Narnia krónikáiban. Bár eltakarják előlünk a külső nehézségek, ez a világ mégis nagyon is valóságos, és hat a hétköznapijainkra. A Jelenések könyve vigasztaló irat, amelyet azért írtak, hogy a reményt vesztett keresztényeket bátorítsa a rejtett valóság megmutatásával.

Mi ez a rejtett valóság? Olvasunk egy trónról. Ez azt jelenti, hogy az Isten javunkat szolgáló akaratát megvalósul, semmi sem tudja megakadályozni. Olvasunk a Báránnyól. Az áldozati állatra való utalás a szenvedő Jézus dicsőségét, azaz győzelmét hirdeti. És olvashatjuk azt is, hogy az egész teremtetett világ meghajol az Atya Isten és a keresztre feszített Jézus Krisztus előtt. Ez azt jelenti, hogy ő nagyobb mindennél.

Hatalmasabb annál, aminek, úgy érezzük, ki vagyunk szolgáltatva. Ő uralkodik.

Ennek a meglátására hív minket Isten igéje. Van, akik látják mindezt, és énekelnek. A láthatatlan meglátása nélkül, csak a láthatókra nézve könnyen elakad a szavunk. De ha észrevesszük a megöletett Báránnyal és azt, hogy ő él, és övé a hatalom, akkor mi is ennek a hatalmas kórusnak a tagjává válhatunk.

Imádkozzunk! Istenem! Kérlek, emeld fel a tekintetemet. Olyan könnyen a hatása alá kerülök annak, ami hangosabb, látványosabb. Add, hogy észrevegyem mindazt, ami emögött csendesen meghúzódik. Segíts, hogy észrevegyelek téged, a te hatalmat és azt, hogy ezt az erőt az én javamra használod. Kérlek, emelj ki kétségeim és félelmeim közül, hogy rájöjjek, nekem is van miért dicsérnem téged. Ámen.

Dr. Tóth Károly (Lelkesítő)

Gyülekezetünk életéből

Az én ígém

„Egy szívet és egy utat adok nekik, hogy engem féljenek mindenkor, és jó dolguk legyen nekik is megutódaiknak is.” (Jer 32,39)

Ezt a jeremiási ígét választottuk húsz évvel ezelőtt az esküvőnkre, és azóta is újra meg újra viszatértek hozzá. Az évek során olyan vezérfonallá vált számomra, amely Isten ajándékára és a mi felelősségünkre egyaránt emlékeztet. Az egy szívet tőle kapjuk, a közös utat azonban nekünk kell napról napra bejárunk. Ez az üzenet pedig messze túlmutat a házassá-

gon: minden emberi kapcsolatban irányt adhat.

Katolikusként egy evangélikus lelkész mellett különösen közelről tapasztalom meg, hogy a különbözőség önmagában nem akadály a közösségnek. Nem kell mindenben ugyanúgy gondolkodnunk, ugyanazokat a hagyományokat követnünk vagy ugyanazokat a hangsúlyokat fontosnak tartanunk ahhoz, hogy egy szívvel tudjunk Isten felé fordulni. Számomra az ökömené ezért elsősorban megélt testvéri közösség: annak keresése, ami Krisztusban összeköt bennünket.

Azt hiszem, az életben mindig könnyű találni valamit, ami elválaszt. Különbözhet a származásunk, a neveltetésünk, a gondolkodásunk, a vérmérsékle-

tünk, az egyházi hagyományunk. Ha ezeket a határvonalakat keressük, hamar észre is vesszük őket. De igaz ez fordítva is: amire figyelünk, azt kezdjük el meglát-
ni. Ha azonban az összekötő szálakat keressük, egyszer csak kirajzolódik előttünk mindaz, ami közös: a hitünk, a reménységünk, az egymás iránti felelősségünk, az örömeink és a terheink, végső soron pedig Krisztus, akihez mindannyian tartozunk.

Jézus újra és újra átlépte az emberek által emelt határokat. Odafordult ahhoz, akit mások elkerültek, asztalhoz ült azzal, akit mások elítéltek, és tanítványai egységéért imádkozott. Az általa mutatott út számomra azt jelenti, hogy a különbségek letagadása helyett a másik emberben először a testvért próbáljam meglát-
ni. Ez nem mindig könnyű, és aligha sikerül maradéktalanul. Mégis érdemes újra meg újra ezt választani.

Az ige különös szépsége, hogy az egy szívet és az egy utat Isten adja. Az egységet tehát nem nekünk kell pusztán a saját erőnkől létrehozunk. Kérhetjük és elfogadhatjuk, majd vigyázhatunk rá. Talán a mi feladatunk elsősorban annyi, hogy nyitott szívvel figyeljünk: ne azt kutassuk, mi választ el bennünket egymástól, hanem ismerjük fel és erősítsük azt, ami összeköt. Mert amerre a figyelmünket fordítjuk, arra indulunk el – és abból lesz lassanként a közös utunk.

Szlavkovszky Mariann

Katolikusból evangélikus: Luther és a reformáció hatása ma is él

„Éppen azért választottam az evangélikus egyházat, aminek érdekében Luther megreformálta a katolikust: az emberközpontúságáért”. Tisza Vilmos gondolatával egyetért Krutzlerné Szarka Tünde és Bódi Petra is. Mindhárman felnőttként, tudatosan választották az evangélikusságot, és váltak a soproni gyülekezet aktív tagjaivá.

Krutzlerné Szarka Tündének három gyermekéből kettő már konfirmált, amikor negyven pluszosan úgy döntött, teljes értékűen akar az evangélikus egyházhoz tartozni.

– Kaposváron születtem 1963-ban, egy olyan korban, amikor a vallásról beszélni sem igen lehetett. Ennek ellenére szüleim megkereszteltettek a katolikus templomban, de megtartották az akkoriban elfogadottabb névadót is a tanácsháza anyakönyvi hivatalában. Gyerekkoromban nem beszéltünk hitről, és nem jártunk templomba sem – mesélt Krutzlerné Szarka Tünde a gyerekkoráról. A kaposvári óvóképző szakközépiskolából egyenes út vezetett a soproni óvóképző főiskolára és ezek az évek nem csak a diplomát hozták el Tündének. Megismerte jövőendő férjét is...

– János családja evangélikus, az esküvőnk után hosszú ideig együtt is laktunk a szüleivel, bevonódtam a szokásaikba és átvettem a szemléletüket. Emlékszem, sokat beszélgettem a vallásgyakorlásban élen járó idős nagynénivel, aki mindig nagy örömmel mesélt nekem. Amikor megszületett az első gyermekünk, számomra nyilvánvaló volt, hogy evangélikus keresztelezője lesz. Ebben volt egyfajta tiszteletadás a részemről, de főként az a vágy vezetett, hogy a fiunk majd jó, erős közösséghez tartozhasson – emlékezett vissza azokra az évekre Krutzlerné Szarka Tünde. Később egy lány és még egy kisfiú is született a családba, még később pedig a Krutzler gyerekek aktív tagjaivá váltak a soproni gyülekezet gyerek- és ifjúsági csoportjainak. Olyan aktívvá, hogy édesanyjukat is behúzták; Tünde részt vett a táboroztatásokban, szervezte, se-

gítette a csoportokat. Közben tudatosan építette magában az utat Isten felé, akitől újabb és újabb megerősítéseket kapott. Elmúlt már negyven, amikor eldöntötte, hogy konfirmálkodik. „Teljes értékű tagja akartam lenni ennek az értékes közösségnek” – mondja erről. Az lett. Már második ciklusában segíti presbiterként a gyülekezetet.

Tisza Vilmost is a gyermekei hozták az evangélikus egyházba, bár az ő útja merőben másként alakult. A 39 éves mi-

nőségügyi mérnök Budapesten született, mindenki katolikus volt a családjában, s bár az anyai nagyszülők vallásukat erősen tartó templombajárók voltak, a szülei nem vitték tovább ezt a hagyományt.

– Otthon nem volt téma a hit, de a nagymamám megtanított imádkozni, és középiskolás koromban néha elmentem misére is. Főleg a kíváncsiság hajtott, s bár mindig is hittem egy felettünk álló akaratban, nem fogott meg a templomi szertartás.

Csaknem tíz éve költözött Vilmos és párja Sopronba, apai nagyapja régóta üresen álló házába. Esküvő, családtervezés, felújítás, karrierépítés kötötte le a figyelmüket, de amikor három éve megszületett első gyermekük, Vilmos valami többet akart. Köteléket, ami majd megtartja a gyermekeit is.

– Szembeszomszédunk Hirschler Katalin, ő sokat mesélt az evangélikusokról, a soproni gyülekezeetről.

Kíváncsivá tett, eljöttem néhány istentiszteletre és rájöttem: itt otthon érzem magam. Megkerestem Tóth Károly lelkészt a kéréssel, hogy szeretnék többet tudni erről az egyházzal. Hosszú időn keresztül jártam hozzá, sokat tanultam, rengeteget kérdeztem, de megerősítő válaszokat kaptam. Két éve konfirmáltam. Úgy érzem, keretet kaptam a mindig is meglévő hitemhez, és egy erős közösséget. Ettől bizakodóbb vagyok, kiegyensúlyozottabb, mert tudom, hogy nem vagyok egyedül. Támaszkodhatom a hitre, Istenre és a gyülekezetre is – vallja a Nőslénykör aktív tagja, egy hároméves kislány és négy hónapos kisfiú büszke apukája.

A közgazdász diplomával rendelkező, de kozmetikus mesterként dolgozó Bódi Petra sem evangélikus családba született, ma mégis aktív tagja a soproni gyülekezetnek. Két lányával szinte mindig ott vannak a gyerek-istentiszteleteken, Petra matricákat készít, teaházaknál segít, jár a női körbe. Ő is felnőttként, tudatosan választott vallást.

– Egerben nőttem fel, édesanyám szigorúan tartotta magát a katolikus előírásokhoz, és bennünket is erre nevelt. A vasárnapi misén való részvétel köbe vésett szabály volt – kezd történetébe a 43 éves anyuka. Kamaszkorában a barátnője vitte evangélikus templomba, és Petra elcsodálkozott a szertartások különbözőségén.

– Többször is elmentem az egeri gyülekezet alkalmaira, mert ott úgy éreztem, partnernek tekintenek. Nemcsak nézője voltam a szertartásoknak, hanem aktív résztvevője. Megélhettem a közösségi élményt, a valahová tartozás örömét. Az evangélikus templomban közelebb éreztem magam az oltárhoz és mindah-

hoz, amit képvisel. Mondtam is anyukámnak, hogy én evangélikus akarok lenni, de gyerekes hóbortnak gondolta akkor – mesél a kezdetekről Bódi Petra.

Kamaszkora után viszont már nem járt semmilyen templomba, és soproni egyetemi éveit alatt sem. De talán a gyerekkori tapasztalatok miatt, amikor férjhez ment, abban állapodtak meg párjával, hogy a gyerekeiket majd evangélikus templomban keresztelik.

– És így is lett! A nagyobbik lányunk keresztelője után pedig rendszeresen kaptam a gyülekezeti hírlleveleket és a meghívókat. Amikor nagyobb lett a kislányom, el is jöttünk... és jövünk azóta is! Most már két gyerekkel és sokszor a férjemmel együtt. De nálunk nincs az, hogy kell. Nálunk a gyerekek mondják, hogy ugye, megyünk... – utal nevetve saját gyerekkorára Petra.

Örömteli mosolya annak szól, hogy végül minden a helyére került:

– Már évek óta jártunk a gyerek-istentiszteletekre, éreztem, hogy ide tartozom, de ezt a választásomat, vállalásomat szerettem volna hivatalosan is megpecsételni. Ezért jelentkeztem konfirmációra. Élmény volt minden foglalkozás! Minden alkalom közelebb vitt Istenhez és megerősített. Közösséget, belső erőt, megnyugvást kaptam az evangélikus egyháztól, ami valóban emberközpontú, ahol nem a kulcsín, hanem a tartalom a hangsúlyos – mondja Bódi Petra. Búcsúzóul elárulja, mindezt már édesanyja is belátja, lányát és unokáit követve, időnként ő is részt vesz az evangélikus alkalmakon. S teszi ezt örömmel, mert látja, jó helyen vannak szerettei.

Nagy Márta

Luther-zsemle – Reformationsbrötchen

A hagyomány szerint ezt a tipikus német édes péksüteményt Luther felesége, Katharina von Bora alkotta meg. A sütemény megjelenésében a Luther-rózsát idézi (bár az öt rózsaszirm helyett csak négy van, mert valószínűleg így egyszerűbb elkészíteni). A közepén vörös lekvárfolt látható, tetejét pedig fehér porcukor és citrusfélék héja díszíti. A mazsola és a mandula németes, középkori ízvilágot kölcsönöz neki, a tejjel és élesztővel készült tészta pedig könnyed és levegős állagot biztosít.

A reformáció ünnepe alkalmából érdemes kipróbálni, megsütni a családnak.

Várjuk a fényképeket azoktól, akik kipróbálták!

Hozzávalók:

- 1 csésze tej
- 1 csomag élesztő
- 4 evőkanál vaj
- ¼ csésze cukor
- 1 tojás
- 3–3½ csésze liszt
- ½ csésze mazsola
- ⅓ csésze aprított mandula
- 12 evőkanál tetszőleges piros színű lekvár
- 1 teáskanál citrom- vagy narancshéj porcukor a szóráshoz (opcionális)

Elkészítése:

1. Egy kis tálban keverjük össze az élesztőt az enyhén langyos tejjel, és hagyjuk állni néhány percig.

2. Keverjük habosra a vajat a cukorral. Ezután adjuk hozzá a tojást és a tejes keveréket. Fokozatosan dolgozzuk hozzá a lisztet, amíg puha, kissé ragacsos tésztát nem kapunk. Keverjük bele a mazsolát és a mandulát.

3. Gyúrjuk simára a tésztát, kenjük át egy kevés olajjal, takarjuk le egy konyharuhával, és tegyük meleg helyre kelni körülbelül 1 órára.

4. Melegítsük elő a sütőt 180 °C-ra. Lisztezett felületen nyújtsuk a tésztát téglalap alakúra, és vágjuk 12 egyforma méretű négyzetre. Nyújtsuk ki újra az egyes négyzeteket.

5. Hajtsuk a négyzetek sarkait a közepük felé, és finoman nyomkodjuk le őket. Helyezzük a négyzeteket sütőpapírral bélelt tepsire. Tegyük 1 evőkanál lekvárt minden egyes darab közepére.

6. Süssük körülbelül 15 percig, vagy amíg aranybarna színt nem kapnak. Hagyjuk a süteményeket teljesen kihűlni, mielőtt – ízlés szerint – megszóránk porcukorral, valamint citrom- vagy narancshéjjal.

Jó étvágyat kívánunk hozzá!

A recept és a fotók az <https://allthehousehold.com/st-martin-luther-bread/> oldalról valók.

Hívogató Bibliaóra szerda esténként

Nem véletlenül adtam ezt a címet mostani cikkemnek.

Igen! Szeretettel hívogatom minden testvérünket a szerdai bibliaóra, amelyet gyülekezeti házunk klubszobájában 18 órai kezdettel tartunk.

Szeptemberben indult az idei sorozat, senki nem késett el, nem maradt le semmiről, bátran lehet csatlakozni menet közben is.

Engedjétek meg, hogy egy kicsit visszamenjek az időben. Dr. Tóth Károly akkor volt a gyülekezetünk új lelkésze. 2014 szeptemberében az ő feladata lett a bibliaóra megindítása arra az évre. Természetesen az azt megelőző években is voltak már ezek az alkalmak korábbi lelkészeinkkel; Gabnai Sándor, Hegedűs Attila szintén tartottak bibliaórákat.

Én most azért erre emlékszem vissza, mert a meghirdetett időpontra egyedül érkeztem mint „hallgató”. Ketten voltunk Károllyal még a régi épületben, és ott volt velünk harmadiknak Jézus, ahogy azt megígérte: „Mert ahol ketten vagy hárman összegyűlnek az én nevemben: ott vagyok közöttük.” (Mt 18,20)

Megismerkedésünk után buzgón imádkoztunk azért, hogy ez a létszám emelkedjen, és minél többen találjanak ide. Az imánk meghallgattatott, ma már előfordul, hogy 20 fő felett van a résztvevők létszáma, ami örömmel tölti el a szívemet.

Én azért szeretek idejárni, mert a bibliai ismeretekben bővülünk. Nagyon sokszor az általunk többször is elolvasott igeszakaszok új értelmezést nyernek számomra, amikor azt a lelkész elmagyarázza, kibontja, érthetőbbé teszi.

Az éppen aktuális élethelyzetünkől is függ, hogy mit üzen számunkra a Szentírás. Amikor a lelkész átadja a szót, akkor mi is elmondjuk, hogy milyen hatással volt ránk az igeszakasz. Mi az, ami közvetve, akár közvetlenül is a ma emberéhez, netán konkrétan személy szerint nekem szól. Egymás hozzászólásaiból is tudunk építkezni, tanulni.

A közös éneklés és imádkozás pedig szorosabbá fűzi a kapcsolatunkat egymással.

Az elmúlt évben Somogyvári Flóra volt a bibliakör vezetője. Azt megelőzően pedig évekig Károly és Pelikán András felváltva teljesítették ezt a feladatot, attól függően, hogy ki volt a konfirmandusokkal.

Hálás köszönetet mondok minden lelkésznek, aki gyarapítja tudásunkat, és növeli, erősíti hitünket ezeken az alkalmakon.

Végül a számomra nagyon kedves, és életem során gyakran visszatérő igével szeretném befejezni, amely lehetne a bibliakör jelmondata is: „Egymás terhet hordozzatok: és így töltsetek be a Krisztus törvényét.” (Gal 6,2)

Szmolár Zsuzsanna

„Szívembe zártam beszéded...”

Eddigi életem során nagyon sok, szinte már megszámlálhatatlan mennyiségű ígéslapot halmoztam fel. Van közöttük olyan, amit magam választottam, vásároltam, hogy majd továbbajándékozom, van olyan, amit még ifis koromban egymásnak készítettünk a barátaimmal, van, amit csendeshetek, hétvégék idején kaptunk, van, amikkel jeles alkalmak miatt lettem megajándékozva. Az elmúlt időszakban, ahogyan rendeztem az íróasztalom fiókjait és dobozaim tartalmait, mindezek közül több is újra a kezembe került. Mindegyik a maga idejében szól hozzám. Persze néhányra már nem is emlékeztem, de többségében fel tudtam idézni a helyet, az időt, a személyt, akihez kapcsolódik az ígéslap. Mindegyik kivétel nélkül személyesen nekem szóló üzenet volt és marad is.

Gyülekezetünkben néhány éve minden hónap második vasárnapján megajándékozottak lehetünk egy személyes igei áldással. Emlékszem, mielőtt elindítottuk mindezt Sopronban, éppen egy budapesti

barátom gyülekezetének az istentiszteletén voltam, ahol az igehirdetés után mindenki odaléphetett az oltárhoz egy igéért. Egy-két héttel később ugyanezzel az ötlettel keresett meg lelkészünk, és öröm töltött el,

hogy nálunk is befogadásra találhat ez a lehetőség.

Reménység szerint napról napra olvassuk az Igét, és így napról napra kapunk bátorítást, útmutatást az Úrtól, én mégis és mindemellett izgatottsággal várom ezeket a vasárnapokat, mert ilyenkor abban bízom, hogy mindannyiunk egy-egy személyes kérdésére, élethelyzetére kap választ. Szeretem az elnevezést is: személyes igei áldás. Személyes – ott, akkor azt csak nekem, engem ismerve, az én szívemet látva adja az Úr. Igei – elindít bennem valamit, cselekvésre buzdít, élettel tölt meg, tükröt állít, belém lát. Áldás – önmagával ajándékozik meg az Úr, nemcsak a Lélek által élhetek, hanem a Lélek szerint, a vezetése alatt.

Az ígéslapok mindig más módon készülnek. Néha heteken keresztül az Útmutató napi igéit

olvassa gyűjtögetem az igéket, néha egy-egy bibliai könyvet olvasva írom kártyákra az üzenetet. A készítés közben végig imádkozom azért, hogy célba találjon, valóban személyes legyen a gyülekezet minden tagjának. Azon is szoktam gondolkodni, hogy vajon melyik fog hozzám jutni, a sok közül melyik lesz az az egy, ami személyesen az enyém. Saját bőrömön is megtapasztaltam már, mennyire tudja a mi mennyei Atyánk, milyen útmutatásra van szükségem. Két igét különösen a szívembe zárva hordozok: „Menj haza a tiedhez, és vidd hírl nekik, milyen nagy dolgot tett veled az Úr, és hogyan könyörült rajtad.” (Mk 5,19) „Nekem vigyáznom kell, hogy csak azt mondjam, ami-re az Úr indított.” (4Móz 23,12)

Őri Katalin

Elkészítettük Erzsi nénitől

Bár volt néhány évtized, amikor a szolgálat máshová szólította, fiatal- és időskorának nagy részét gyülekezetünkben töltötte Asbóth Lászlóné Magassy Erzsébet. Egészen magas életkorig szolgálatot is vállalt hitoktatásban és a gyerek-istentiszteleteken. Egészsége megromlása ellenére is minden lehetőséget megragad az

igehirdetések hallgatására, a bibliaolvasásra és a gyülekezeti közösség megélésére. Szeptemberben Budapestre költözött, a Gaudiopolis Evangélikus Szeretetházba. Az Evangélikus Rádiómisszió 2025-ben Erzsi nénival készített interjúja itt meghallgatható: misszio.lutheran.hu/radio/interjuk/isten-jar-elot-tunk-es-mogottunk

Dr. Tóth Károly

Tanévkezdő gyerek-istentisztelet

Gyülekezetünk nagy értéke, hogy vasárnapról vasárnapra megtelik a nagyterem családokkal. A nyári szünet után szeptember 13-án tartottuk a tanévkezdő gyerek-istentiszteletet. Áldást kértünk a hitoktatók fontos szolgálatára. Kifejeztük a köszönetünket néhány ze-

nésznek, akik rendszeresen kísérik az énekeket. Jézussal és egymással együtt indultunk neki a tanévnek: „Egymás terhére hordozzátok, és így töltsétek be Krisztus törvényét.” (Gal 6,2)

Bringázz a templomba!

Idén szeptemberre is meghirdettük a Bringázz a templomba!-akciót. Nagy öröm, hogy a tavalyinál is többen jöttek kerékpárral az istentiszteletre.

Aratási hálaadás

Október első vasárnapján az oltáron különféle zöldségek és gyümölcsök emlékeztettek Isten gondviselő szeretetére. A gyerek-istentiszteleten a Csemetekert óvodába járók énekeltek, ami után társasjáték-déle-

lőttöt is tartottunk ökotársasokkal. A „Tízórai”-istentiszteleten pedig az idei konfirmandusok népes csoportja mutatkozott be.

Jótekonysági ruhavásár

Idén ősszel is tartottunk jótekonysági ruhavásárt. Köszönjük a fáradhatatlan szervezők-lebonyolítók sok munkáját. Örülünk, hogy ezen a módon is tudunk segíteni rászorulókon.

LutheRUN siker

Az október 3-án megrendezett MVM Európa Futáson kb. 600-an vettünk részt. Idén a LutheRUN csapatából ketten neveztek a versenyre: Szalai Dániel 21 km-es, én pedig 14 km-es távon. Az időjárás kedvező volt az eseményhez, szépen sütött a nap, de nem volt túl meleg. Pont ideális. A hangulat a rajt előtt fergeteges volt. A visszaszámlálás után elindultunk Sopron ismerős utcáin és a történelmi belvároson keresztül. Az útvonal mellett mosolygó arcok szurkoltak nekünk. A fiatalok ösztönző táblái – mint „Pacsizz a turbóért!” és „Sopron büszke rátok!” – pedig átsegítettek a nehezebb pillanatokon. Dani 1 óra 35 perc alatt teljesítette a 21 km-t. Nekem 1 óra 28 perc alatt egyéni csúcsot sikerült futnom 14 km-en. Jövőre már én is a 21 km-es távon indulok. De előtte még vár a LutheRUN csapatra az Ultra Balaton!

Makovnik Hajnalka

Októberben TAIZÉI ISTENTISZTELETET indítottunk

gyülekezeti házunk nagytermében
havonta egy vasárnapon 18 órakor.

A következő dátumok:

november 22., december 6.

Szeretettel várunk mindenkit,
aki egy kis csendre, belső békére, imára, énekre
és Isten ígéjére vágyik.

Felemelő és útrairdító találkozás Egyházmegyei nap

Egyházunk egyik legkisebb egyházmegyéje, a Soproni egyházmegye nagy múltra tekint vissza, de csak húsz évvel ezelőtt alakult újra. Ezt az évfordulót is ünnepelte a tíz egyházközség, amikor október 11-én közös napot tartottak Sopronban.

A templomi istentiszteleten a megye több lelkésze szolgált együtt. Igét hirdetett Gáncs Péter nyugdíjas püspök. A nap evangéliuma, a béna meggyógyításának története alapján biztatás hangzott arról, hogy van emberünk, aki Jézushoz, az ő gyógyító közelségé-

be visz bennünket. Őnála megélhetjük azt, hogy elhárlanak akadályok, akár még a tető is eltűnik, és nyitott ég alatt élhetünk. Szükség van a kordonok eltűnésére, hogy közösségben lehessünk Istennel és egymással.

A gyülekezeti ház nagyterme ezalatt zsúfolásig megtelt családokkal. A gyerek-istentiszteletre Varga Tamás esperessel Csibe is megérkezett, így a legkisebbek nemcsak lelkészekről, hanem báboktól is hallhatták az evangéliumot.

Az istentiszteleteket követően is korosztályos bontásban folytatódott a program. Gyerekszínházi előadással és az El Caminóról szóló élménybeszámolóval párhuzamosan Gregersen-Labossa György sokoldalúan mutatta be egyházunk diakóniai szolgálatát. Ebédre az egyházmegye biztosított rántotthúsos szendvicset. Délután a gyerekek kézműves foglalkozáson vettek részt, aminek során azzal is ismerkedhettek játékosan, hogy látás nélkül hogyan használhatják a többi érzékszervüket. A fiatalok Kahoot!-kvízével és a gyülekezeti kiállítás megtekintésével egy időben kerakasztal-beszélgetés zajlott Nagy Márta újságíró vezetésével a gyülekezetépítés témakörében.

A napot Gömbös Tamás lelkész áhítata zárta. A

heti ige: „Gyógyíts meg, Uram, akkor meggyógyulok, szabadíts meg, akkor megszabadulok, csak téged dicsérlek.” (Jer 17,14) szép keretet alkotott a nyitó-istentisztelet igéjével. Az egyházmegye gyülekezetei nyár óta tíz molinó mutatja be, amik ezen az alkalmon is megjelentek. A nap során a gyülekezeti házban két

standot is felkerestek a résztvevők: a soproni Berzsenyi Líceum és a Magyar Bibliatársulat működését ismerhették meg ezeken keresztül. Igazi találkozás volt ez a nap, amikor hallhattuk a gyógyító szót: „Kelj fel!”, és egymást erősíthettük a továbbindulásban.

Dr. Tóth Károly

Finn vendégek

Október közepén Magyarországon tartották a finn-ugor lelkészkonferenciát, Finnország, Észtország, Erdély, Oroszország és Magyarország evangélikusai tanácskoztak. Ehhez kapcsolódóan gyülekezetünkben október 17-én és 18-án vendégünk volt a finn evangélikus egyház országos irodájának két vezetője, Niilo Pesonen irodaigazgató és Mikko Wirtanen oktatási szakértő, előbbi igehirdetéssel is szolgált a német istentiszteleten.

Deutsche Seiten

Gottes Treue vertrauen

Liebe Gemeinde!

Ich freue mich immer, wenn andere sagen: komm mit zur Kirche! Komm mit zum Gottesdienst! Dann sitzen wir zusammen in der Gemeinde. Dafür sind ja auch alle heiligen Häuser gebaut: Man soll sich in ihnen zusammenfinden, um gemeinsam zu feiern, dass Gottes Name neu erstrahlt. Es kommt mir dann vor, als wäre Gott ganz allein für uns da: sein großer Frieden wie in einer Nußschale. Ich bin darüber sehr glücklich und bete darum, dass dieses Glück immer zwischen diesen Mauern anzutreffen ist. Alle Menschengeschwister, alle Freunde haben es nötig. Um Gottes willen: Es geht doch um Gottes Willen!

Liebe Gemeinde, der Römerbrief ist kein leichtes Buch. Er ist kein Trostbüchlein für zwischendurch, sondern ein großes theologisches Ringen. Paulus schreibt an eine Gemeinde, die gespalten ist: Judenchristen und Heidenchristen leben miteinander; oder eben auch gegeneinander. Es geht um die Frage, wer dazugehört, wer Recht hat, wer Gottes Geschichte versteht. Die Kapitel 9 bis 11 bilden den Höhepunkt dieses Ringens.

Paulus denkt über Israel nach, über Gottes Treue und über das Geheimnis seines Handelns. Er gibt keine einfache Antwort. Aber Paulus kommt zu einer tiefen Gewissheit: Gott bleibt sich selbst treu; auch dort, wo Menschen untreu werden. Darum ist dieser Text bis heute einer der wichtigsten Texte gegen jede Form religiöser Überheblichkeit.

Hören wir Worte aus dem Römerbrief: Kapitel 11, 28-34

Nach dem Evangelium sind sie zwar Feinde um euretwillen; Aber nach der Erwählung sind sie Geliebte um der Väter willen. Denn Gottes Gaben und Berufung können ihn nicht gereuen. Denn wie ihr einst Gott ungehorsam gewesen seid, nun aber Barmherzigkeit erlangt habt wegen ihres Ungehorsams, so sind auch jene jetzt ungehorsam geworden wegen der Barmherzigkeit, die euch widerfahren ist, damit auch sie jetzt Barmherzigkeit erlangen. Denn Gott hat alle eingeschlossen in den Ungehorsam, damit er sich aller erbarme. O welch eine Tiefe des Reichtums, beides, der Weisheit und der Erkenntnis Gottes! Wie unbegreiflich sind seine Gerichte und unerforschlich seine Wege! Denn wer hat des Herrn Sinn erkannt, oder wer ist sein Ratgeber gewesen?

Herr, segne unser Reden und Hören durch deinen Heiligen Geist!

Liebe Gemeinde,

es gibt einen Satz in unserem Predigttext, der wie ein Fels in der Brandung steht: „Gottes Gaben und Berufung können ihn nicht gereuen.“ Eigentlich müsste Paulus an dieser Stelle anders schreiben; Denn er hat gerade beschrieben, wie Israel den Messias nicht erkannt hat.

Paulus kennt den Schmerz über Ablehnung. Er kennt das Scheitern menschlicher Geschichte. Und doch sagt er nicht: Gott hat sich geirrt. Er sagt nicht: Gott hat sich ein neues Volk gesucht. Er sagt: Gott

bleibt treu.

Das ist keine Selbstverständlichkeit. Denn wir Menschen denken meistens anders. Wir denken in Erfolg und Misserfolg; in richtig oder falsch. Wir unterscheiden Gewinner und Verlierer. Wer versagt, verliert seinen Platz. Wer scheitert, wird ersetzt. Unsere Gesellschaft ist schnell darin, Menschen abzuschreiben. Vielleicht gilt das heute sogar mehr denn je. Wer nicht mithalten kann, wird übersehen. Wer Fehler macht, wird öffentlich bloßgestellt. Wer anderer Meinung ist, wird schnell abgeschrieben.

Auch die Kirche ist vor dieser Versuchung nicht geschützt. Auch dort teilen wir manchmal die Welt ein in die Glaubenden und die Zweifelnden, die Engagierten und die Gleichgültigen, die Richtigen und die anderen.

Paulus widerspricht dieser Logik radikal. Nicht der Mensch entscheidet am Ende über Gottes Geschichte. **Gott** entscheidet. Und Gott entscheidet sich für die **Treue**. Genau darin liegt das Evangelium. Es ist bemerkenswert, dass Paulus diese Erkenntnis nicht über die Kirche formuliert, sondern über Israel.

Damit zieht er der Kirche jeden Boden der Überheblichkeit unter den Füßen weg. Die Kirche lebt nicht anstelle Israels. Sie lebt aus derselben Barmherzigkeit Gottes.

Nach der Katastrophe der Schoa hat die evangelische Theologie diesen Abschnitt neu hören gelernt. Man erkannte, wie sehr christliche Überlegenheitsvorstellungen den jahrhundertelangen Antijudaismus begünstigt hatten. Dass Gott seine Verheißungen Israel nicht entzieht, ist deshalb nicht nur eine exegetische Einsicht, sondern eine geistliche Korrektur unseres Denkens.

Hier muss auch Martin Luther genannt werden. Wir verdanken dem Reformator die Wiederentdeckung der Rechtfertigung **allein aus Gnade**. Wir verdanken ihm die Freiheit eines Glaubens, der sich nicht durch Leistung vor Gott rechtfertigen muss. Aber wir dürfen nicht verschweigen, dass Luther am Ende seines Lebens diese eigene Einsicht verraten hat. Wo der Reformator das jüdische Volk verurteilte, widersprach er dem Paulus, den er doch so sehr liebte.

Gerade darum besteht reformatorische Treue nicht darin, Luther immer Recht zu geben. Reformatorische Treue bedeutet, sich immer neu vom Evangelium korrigieren zu lassen. Ecclesia semper reformanda; die Kirche bleibt eine Kirche, die sich selbst vom Wort Gottes richten und erneuern lässt. Vielleicht ist genau das die eigentliche Demut des Glaubens. Denn Paulus führt uns alle auf denselben Boden.

Er sagt: „Gott hat alle eingeschlossen in den Un-

gehorsam, damit er sich aller erbarme.“ Nicht einige. Nicht die Erfolgreichen oder die Frommen. **Alle**. Dieser Satz entzieht jeder Selbstgerechtigkeit den Atem.

Dietrich Bonhoeffer hat so treffend geschrieben: **„Die Kirche ist nur Kirche, wenn sie für andere da ist.“** Dieser Satz ist mehr als ein sozialetischer Appell. Er folgt derselben Bewegung wie Paulus. Wer von Gottes Erbarmen lebt, kann dieses Erbarmen nicht für sich behalten. Bonhoeffer wusste, wovon er sprach. Er lebte in einer Zeit, in der Kirche versucht war, sich selbst zu retten; ihre Institution, ihre Sicherheit, ihren Einfluss.

Bonhoeffer fragte stattdessen: Wo ist Christus? Nicht dort, wo die Kirche sich selbst verteidigt. Sondern dort, wo sie dem leidenden Menschen begegnet. Wo sie Schuld beim Namen nennt. Wo sie Hoffnung gegen alle Hoffnung lebt. Hier begegnet Bonhoeffer in meinen Gedanken dem Evangelisten Lukas.

Jesus sieht Jerusalem. Und er weint. Mich berührt immer wieder, dass Gott weinen kann. Seine Tränen sind keine Schwäche. Sie zeigen, wie ernst Gott den Menschen nimmt. Jesus beklagt nicht den Verlust seiner Macht. Er beklagt den verlorenen Frieden. Und unmittelbar danach geht er in den Tempel. Er räumt auf. Nicht aus Wut. Sondern weil das Haus Gottes wieder ein Ort der Begegnung mit Gott werden soll. Auch das gehört zur Liebe. Liebe sagt nicht nur Ja. Liebe kann auch Nein sagen zu dem, was Leben zerstört.

Vielleicht stehen wir heute an einem ähnlichen Punkt. Unsere Kirchen werden kleiner. Viele vertraute Sicherheiten verschwinden. Manche erleben das als Krise. Vielleicht ist es aber zugleich eine Einladung. Eine Einladung, neu zu fragen: Was bleibt eigentlich? Nicht Gebäude, Traditionen oder Gewohnheiten. Bleibt Christus?

Bonhoeffer schrieb aus dem Gefängnis von einem „religionslosen Christentum“. Er meinte damit nicht das Ende des Glaubens. Er meinte eine Kirche, die lernt, auf ihre Privilegien zu verzichten und ganz aus Christus zu leben.

Vielleicht beginnt **genau dort** Zukunft. Nicht in der Sehnsucht nach früher oder in der Angst vor morgen. Sondern in der Freiheit, **Gottes Treue mehr zu vertrauen als unseren Statistiken**. Denn die Zukunft der Kirche entscheidet sich nicht an ihren Möglichkeiten. Sie entscheidet sich an Gottes Verheißung. Darum endet Paulus mit Staunen. Nicht, weil alle Fragen gelöst wären. Sondern weil Gottes Wirklichkeit größer ist als unser Verstehen. Und vielleicht ist genau dieses Staunen heute der Anfang neuer Hoffnung.

Liebe Gemeinde, wenn Jesus über Jerusalem weint, dann hat die Hoffnung noch nicht aufgehört.

Wenn Paulus von Gottes unwiderruflicher Berufung spricht, dann ist niemand abgeschrieben. Und wenn Christus seine Kirche ruft, dann nicht, damit sie sich selbst bewahrt, sondern damit sie Zeugin dieser Hoffnung wird.

Darum lasst uns aufhören, Menschen vorschnell einzuordnen. Und Gottes Möglichkeiten an unseren Erfahrungen zu messen. Lasst uns aufhören, die Zukunft der Kirche von unseren Zahlen abhängig zu ma-

chen. Denn die entscheidende Frage lautet nicht: **Wie lange wird die Kirche noch bestehen?** Die entscheidende Frage lautet: **Wird die Kirche morgen noch den Mut haben, auf den Gott der Barmherzigkeit zu vertrauen?** Denn wo sie das tut, da beginnt Zukunft. Davon bin ich überzeugt!

Amen.

Gerda Haffer-Hochrainer

Die fünf Solas

SOLA SCRIPTURA	Allein die Schrift
SOLA FIDE	Allein der Glaube
SOLUS CHRISTUS	Allein Christus
SOLA GRATIA	Allein die Gnade
SOLI DEO GLORIA	Allein Gott gehört die Ehre.

Das lateinische Wort sola bedeutet 'allein, ausschließlich'. Die fünf Solas verkörpern die Grundprinzipien der Reformation.

Was bedeuten diese Worte?

Allein die Schrift – Gottes Wort ist das Fundament, die Quelle der Lehre. „Dein Wort ist meines Fußes Leuchte und ein Licht auf meinem Wege.“ Psalm 119,105 „Aber selbst wenn wir oder ein Engel vom Himmel euch ein Evangelium predigen würde, das anders ist, als wie wir es euch gepredigt haben, der sei verflucht.“ Galater 1,8

Allein der Glaube – an dieser Lehre beruht die Kirche, sagt Luther. Nur durch Glauben können wir in Christus gerechtfertigt werden. Gute Taten folgen vom Glauben und sind nicht Voraussetzungen dafür und gehen auch nicht mit Verdiensten einher. „Der Gerechte wird aus Glauben leben.“ Römer 1,17

Allein Christus – Christus allein kann zwischen Gott und dem Menschen vermitteln, nur in ihm können wir errettet werden.

Allein die Gnade – unsere Erlösung, unser Heil sind Gottes Geschenk durch die Liebe Jesu, ungeachtet unserer guten Taten und Verdienste. „... in ihm haben wir die Erlösung durch sein Blut, die Vergebung der Sünden, nach dem Reichtum seiner Gnade.“ Efe- ser 1,7

Allein Gott gehört die Ehre – ursprünglich zählt dieser Satz nicht zu den vier evangelischen Solas, sondern er ist eine Ergänzung der reformierten Tradition. Die Ehre gehört Gott allein, da die Erlösung allein durch seinen Willen vollbracht wurde.

Sarolta Stinnerné Hubert

Gedächtnismarmelade

„Und Gott sprach: es lasse die Erde aufgehen Gras und Kraut, das Samen bringe, und fruchtbare Bäume, die ein jeder nach seiner Art Früchte trage.“ [Mose 1.11]

Zutaten zur Gedächtnismarmelade:

- ca 500 g gelbrosa überreife Kirschen
- 100 g Kristallzucker
- 1 Mokkalöffel Vanillezucker
- eine Riesenportion Erinnerungen

Benötigt wird ferner ein kleines, mit heißem Wasser ausgespültes Einmachglas.

Zubereitung: Kirschenstiele entfernen, die Früchte entsteinen, mit Zucker und Vanille kurz aufkochen, 5 Min. köcheln lassen, heiß in das Glas abfüllen, das Glas fest zuschrauben. Die Erinnerungen geben sich automatisch dazu, sie bleiben aber zugleich auch draußen - mit mir, mit meiner Freundin, die übrigens das Urheberrecht für den Titel trägt.

Es war einmal ein riesiger, etwa 80 Jahre alter Kirschbaum, unter dem ich noch mit meinem kleinen Bruder auf den Knien meines Großvaters fotografiert wurde. Wie alle Bäume hörte er nie mit dem Wachsen auf, auch wenn er mit 60-70 Jahren einige verdorrte Äste verloren hatte. Die Hälfte des Baumes vertrocknete mit der Zeit, die andere, noch immer riesengroße Hälfte lebte aber weiter, wuchs und gedieh, sah im Frühling mit ihrer Blütenpracht wie die schönste Braut auf Erden aus. Der Baum trug bis zuletzt reichlich Früchte, in den letzten Jahren allerdings ausschließlich für die Vögel. Für Pflücker waren sie unerreichbar, keiner traute sich eine Leiter an den halb verdorrten Stamm zu lehnen, geschweige denn hinaufzuklettern. Man konnte ja nie wissen, wann und wo sich ein Ast vom Stamm lösen würde.

Auch dieses Jahr trug er überreichlich Früchte, so viel wie noch nie. Ein letztes Geschenk? Wie viele Kirschen selbst die kleinsten Zweige trugen, sahen wir erst, als der Baum eines Nachts entzweibrach, in ca. 3 m Höhe. Er lag auf der Erde ausgestreckt, parallel zum mittleren Gartenweg. Er riß junge, schwache Bäumlein mit dem etwa 70 cm dicken Stamm und den schweren Nebenästen und kirschenbeladenen Zweigen mit; schon ein kleiner Zweig wog 1-2 kg. Er verschonte jedoch zwei wertvolle alte Bäume: einen Winterapfelbaum und einen Quittenbaum, beide von

ansehnlicher Größe. Denen ist sozusagen kein Zweiglein gekrümmt. Wie er da lag, kamen nach und nach die Erinnerungen.

Er war, seit ich denken kann, immer da. Werde ich den Garten je betreten können, je zum Fenster hinausschauen können, ohne ihn zu vermissen? Er war für mich, für meine Familie, für Freunde immer der gute Baum, der gute Früchte bringt, der keine schlechte Früchte bringen kann [nach Mt 7.17]. Gott ließ ja aus der Erde allerlei Bäume aufwachsen, verlockend anzusehen waren sie und gut zu essen [nach 1.Mose 2.9]. Für mich war er der besondere Baum, DER Baum der nie wieder grünen, blühen, Früchte tragen, Schatten spenden wird. Doch ist die Hoffnung auf das Fortbestehen bereits da: „Denn ein Baum hat Hoffnung auch wenn er abgehauen ist; er kann wieder ausschlagen, und seine Schößlinge bleiben nicht aus. Ob seine Wurzel in der Erde alt wird und sein Stumpf im Staub erstirbt, so grünt er doch wieder.“ [Hiob 14.7-9]. So wie seine ausladende Krone den halben Garten überspannt hatte, so vernetzen seine flachen Wurzeln den Garten in verschiedene Richtungen, sogar 10 m weit, und aus ihnen sind schon 3-4 Kirschbäumchen erwachsen, die bereits ein Paar Früchte trugen von der gleichen gelbrosa Sorte, wie der Mutterbaum früher. So überdauert die Lebenskraft dieses stillen Feundes auch in meinem Garten.

Meine Freundin hatte die Idee, die letzten, noch brauchbare Kirschen zu pflücken. Viele waren es nicht, denn in der Hitze hielt die überreife Frucht nicht lange. So reichte die Ernte für zwei kleine Gläser, eins für sie, eins für mich. Der Rest gehörte den Vögeln, den Wespen und sonstigem Getier.

Der Stumpf steht nach wie vor fest in der Erde, mit Efeu bewachsen, der gerade in dieser Zeit blüht. Der Blick auf die Stadt ist frei. Bei diesem Anblick empfinde ich stets ein Gefühl der Leere. Dieses Gefühl ist an Sonnentagen besonders stark. Es fehlt der kühle Schatten, der mit der Sonne wanderte und der dem ganzen Garten und dem Menschen dort Linderung verlieh, wie Salomo einen Apfelbaum pries: „Unter seinem Schatten zu sitzen begehre ich...“ [Hld 2.3] Auch Hosea lobt verschiedene Bäume: „Denn ihr Schatten erquicket.“ [Hos 4.13] Schatten bedeutet Schutz vor der Hitze, wie sehr, das erlebte ich in diesem Sommer. Ohne den riesigen schützenden Schatten der Kirschbaumhälfte verdorrte der halbe Garten, nur die alten Obstbäume hielten durch. Schatten über dem Garten wäre für viele Pflanzen eine Rettung vor den gleissenden Sonnenstrahlen gewesen. Übrigens: Die jungen Kirschbäume überlebten auch die Hitze, sie sind widerstandsfähig, Abkommen von einem kräftigen Mutterbaum, der weder mit Früchten noch

mit Schatten geizte.

Genauso wie Gott nie geizt, weil „er dich behütet;
der Herr ist dein Schatten über deiner rechten Hand,

daß dich des Tages die Sonne nicht stecke.“ [Psalm 121.5]

Erzsébet Ghiczy

Allein aus Gnade

Liebe evangelisch lutherische Geschwister,
so dürfen und können wir uns nennen, dank einer glaubenstreuen Frau, Gräfin Anna Maria von Eggenberg, geborene Markgräfin von Brandenburg-Bayreuth, die hier, in diesem Haus, ihren lutherischen Glauben aus Überzeugung offen ausübte, allen Bedrohungen der Obrigkeit zum Trotz.

Dank ihrer privilegierten adeligen Herkunft bot sie in ihrem Arkadenhof auch ihren privaten Prediger an, damit die armen Leute der Umgebung, und sie waren bettelarm und verfolgt, Gottes Wort hören konnten. Und sie kamen! Aus den umliegenden Dörfern, aus Agendorf, Harkau, Wolfs, Wandorf und Mörbisch.

Und so sind wir auch heute wieder hier, als ihre geistigen Nachfahren, und gedenken dieser mutigen Frau, Anna Maria von Eggenberg, voller Dankbarkeit. Denn ohne sie hätten die einfachen, armen Leute von damals wahrscheinlich aufgegeben und nicht die Kraft gehabt, sich gegen die Obrigkeit aufzulehnen.

Gehen wir in Gedanken zurück in die Zeit der Reformation Martin Luthers. Anno 1517, am 31. Oktober schlug er seine 95 Thesen, wie es damals hieß, an die Schloßkirchentür von Wittenberg an und diese Glaubenssätze verbreiteten sich schnell in ganz Mitteleuropa.

Es war Luther ein großes Bedürfnis, den Menschen aufzuzeigen, dass der allmächtige Gott uns sündigen Menschen seine Liebe schenkt, **allein aus Gnade, wie es in der Heiligen Schrift heißt. Und nicht das wir diese durch besondere Leistungen erkaufen müssen.**

Es ist erstaunlich, wie schnell sich diese Lehre Luthers auch im Gebiet des Habsburgerreiches ausbreitete. Schon aus dem Jahr 1519, also 2 Jahre danach wird von einem Franziskanermönch in Ödenburg berichtet, der im Sinne Luthers gepredigt hat.

Die Reformation fand breites Echo und schon bald stellte der Magistrat von Ödenburg einen evangelischen Prediger an. Auch die meisten anderen Dörfer rund um den See wandten sich dem befreienden Glauben zu und hatten bald evangelische Prediger und Schulmeister. Die evangelischen Gottesdienste wurden in den Ortskirchen gefeiert.

Um 1580 waren 90 % der Bevölkerung Österreich-Ungarns evangelisch.

Der Obrigkeit, sprich den mächtigen Herrschern

des Hauses Habsburg, war diese neue Lehre vom gnädigen Gott nicht geheuer, und so wurde den „Lutherischen“, auch abfällig „Sektierer“ genannt, die Teilnahme an diesen Gottesdiensten verboten, „weil der Auflauf einer Völkerwanderung glich“ so steht es in den Geschichtsbüchern!

Und es begann die erste Gegenreformation unter Rudolf I. von Habsburg bereits 1580, doch noch konnte sich Ödenburg bis 1584 erfolgreich zur Wehr setzen. Hier wurden dank Gräfin Eggenberg noch reformatorische Gottesdienste gefeiert. Es war für viele ein Zufluchtsort an der Grenze.

Dieser Hof war der heimliche, beziehungsweise geduldete Ort für Protestanten aus der Umgebung, die dort das Wort Gottes hören konnten.

Es folgte dann aber eine zweite Welle der grausamen Gegenreformation unter Leopold I. von Habsburg. Der streitbare Herrscher hatte sich zum Ziel gesetzt, den evangelischen Glauben in Ungarn ganz auszurotten. Pfarrer und Schulmeister wurden in Gerichtsverfahren vor die Wahl gestellt, ihren Glauben aufzugeben oder auszuwandern. Wer keines von beiden wollte, kam ins Gefängnis, manche sogar als Ruderklaven auf die Galeeren.

Doch, Gott sei es gedankt, es änderten sich die Zeiten:

Kaiser Josef der II., der Sohn der streng katholischen Kaiserin Maria Theresia, ein sehr liberal denkender Habsburger, gestand seinen Untertanen Glaubensfreiheit zu! Er erlies sein Toleranzpatent am 13. Oktober 1781.

Darin versprach der Herrscher den Protestanten (Augsburgischer und Helvetischer Konfession), den griechisch-orthodoxen Christen und auch den Juden in den österreichischen Erblanden das Recht auf private Religionsausübung und den Bau einfacher Bethäuser zu.

Ich staune immer wieder in Ehrfurcht über den langen Atem, die große Hoffnung, den Mut und den Glauben unserer Vorfahren. Sie haben diese – für uns heute unglaublich lange Zeit, einhundert Jahre im Untergrund, durchgestanden und sind ihrer Überzeugung treu geblieben!

Hätten wir das auch getan?

Heutzutage treibt die Menschen die Frage nach der Seligkeit im Jenseits, die Martin Luther damals so beschäftigte, wohl kaum mehr um, vielmehr geht ih-

nen um ein gutes Leben diesseits.

Die Sorgen und Nöte von damals, wandelten sich zwar, aber so fremd sind sie uns nicht wie es vielleicht den Anschein hat. Sie sind und waren all die Jahrhunderte hindurch Lebensbegleiter der Menschen.

Heute sind es das Leid der vielen Flüchtlinge, die von unmenschlichen, grausamen Kriegen aus ihrer Heimat vertrieben werden. Auch Christen werden in einigen Ländern des Orients verfolgt. Und die voranschreitende Zerstörung der wunderbaren Schöpfung Gottes macht uns große Sorgen.

Daher tut es gut, sich an EINEN zu halten, der ewig ist und es trotz unserer menschlichen Unzulänglichkeiten dennoch es gut mit seinen Menschenkindern meint.

Ein Lied hat damals unseren Vorfahren Mut und Halt gegeben und wenn wir es heute singen, spüren wir noch immer diese Trostbotschaft. **„Ein feste Burg ist unser Gott, ein gute Wehr und Waffen.“** Dieses Lied wurde von Martin Luther 1529 geschrieben und komponiert. Der Psalm 46 diente ihm als Grundlage.

Dieser uralte Psalm erinnert uns, Gott ist unsere Zuversicht und Stärke, eine Hilfe in den großen Nöten, die uns getroffen haben.

Nun stehen wir heute wieder in Ehrfurcht und Demut hier und gedenken unserer Vorfahren, denen ihr Glaube so wichtig war, dass sie viele Schikanen auf sich genommen hatten. Denn ohne diese Menschen und Gottes Hilfe würde es uns hier als Evangelische wohl kaum geben!

Ich höre ihn förmlich, den Gesang unserer Vorfahren in diesen alten Gemäuern, wenn sie in inniger Verbundenheit mit Gott, sangen: „Und wenn die Welt voll Teufel wär und wollt uns gar verschlingen, so fürchten wir uns nicht so sehr, es wollt uns doch gelingen.“

Ich wünsche es uns so sehr, dass dieser zuversichtliche Glaube auch heute noch in uns, unseren Kinder und Kindeskindern weiterwirkt. Amen

Elfi Fiedler

Andacht am 20.08.2026 im Eggenberg-Haus

...warum behalten wir ihn dann für uns?

Wenn du einen Geburtstagskuchen hättest, würdest du ihn ganz allein essen oder lieber mit Freunden teilen? Unser christlicher Glaube schenkt uns mehr Freude und hält länger als jeder Kuchen. Warum behalten wir ihn dann für uns, anstatt ihn zu teilen? Für Kirchenmitglieder, die den Glauben ihrer Kindheit nie verlassen haben, muss es schwer sein, sich die tiefe Verzweiflung vorzustellen, die so viele Menschen außerhalb der Kirche empfinden (wenn sie überhaupt nachdenken). Wer jubelt mit dir, wenn er die Philosophie des Existenzialismus entdeckt? „Ich bin so glücklich! Das Leben ist sinnlos! Alles ist sinnlos und absurd. Es endet in Krankheit und Leid. Der Tod ist nur Vergessenheit. Alles, wofür du gearbeitet hast, all dein Wissen ist einfach ausgelöscht. Hurra!“

Denken Sie an die Musik und Kunst, die nach dem Ersten Weltkrieg entstanden ist, als sich Europa vom Christentum abwandte. Vergleichen Sie sie mit der christlichen Musik und Kunst der Renaissance in Rom. Es gibt viele Wege, mit existenzieller Verzweiflung umzugehen: Hedonismus, Sucht, Verleugnung, das verzweifelte Streben nach Geld oder Ruhm.

Als junge Musiker Erfolg hatten, beendeten viele von ihnen ihr Leben mit Drogen oder durch Selbstmord, denn ohne einen tragenden Glauben war ihr Erfolg bedeutungslos. Trotz Geld, Ruhm, Sex, Drogen und Rock 'n' Roll sagten die Rolling Stones, sie hätten keine Zufriedenheit gefunden. Unsere Epide-

mie psychischer Depressionen ist untrennbar mit dem weitverbreiteten Glaubensverlust verbunden.

Ich verlor den Glauben meiner Kindheit und fand ihn dank der Initiative einer Gruppe begeisterter junger Leute, die ich in einem Zug kennenlernte, wieder. Sie fürchteten sich nicht vor der unvermeidlichen Ablehnung und dem herablassenden Spott, der damit einhergeht, seinen Glauben mit Nichtgläubigen zu teilen.

Viele unserer atheistischen Freunde sehen Christen als verbitterte Menschen, die das Leben nicht genießen können und anderen den Spaß verderben wollen. Ist Ehebruch nicht aufregend? Drogen wären nicht so teuer, wenn sie die gleiche Wirkung wie Backpulver hätten. Was diese „freidenkenden“ Atheisten nicht verstehen, ist, dass die Disziplin eines christlichen Lebens wie die Ruder und Landeklappen eines Flugzeugs wirkt. Diese Steuerung begrenzt die Flugbahn, aber ohne sie muss jeder Flug mit einem Absturz enden.

Mich beeindruckt das stille Glück und die Stabilität christlicher Familien im Vergleich zum Chaos nichtchristlicher Familien, in denen häufige Eheschließungen die Norm sind und Kinder vaterlos aufwachsen. Das ist eine Freiheit, die zu Katastrophen, Sucht, Depressionen und vergeudeten Leben führt. „Liebe“ unter den Ungläubigen ist eine lohnende Investition, die man aufgibt, sobald sie sich nicht mehr lohnt. Ich kannte den Schmerz der Scheidung, bevor ich zum Christentum zurückfand.

Viele meiner Freunde außerhalb der Kirche befinden sich in einem Teufelskreis aus kurzlebigen und zerbrochenen Beziehungen. Christliche Liebe hingegen ist geduldig und gütig. Vergebung ist selbstverständlich. Wir sind nicht perfekt, und auch unsere Familien haben Probleme, aber wir haben einen festen Anker, der die Wahrscheinlichkeit eines stabilen und glücklichen Familienlebens erhöht, wenn wir unseren Glauben ernst nehmen.

Wenn das Christentum so wertvoll ist und Sinn, Zufriedenheit und Freude schenkt, warum behalten wir es dann für uns? Warum sehe ich keine neuen Gesichter in unserer fast leeren Kirche? Fast jeder, dem ich begegne, ist einfach ein Besucher von weit her. Man freut sich nicht über unbegrenzt frisches

Wasser, eine Toilette oder ein warmes Zuhause, obwohl viele Menschen auf der Welt diese Annehmlichkeiten nicht haben. Wie glücklich wären die Armen, wenn sie das hätten, was wir für selbstverständlich halten. Vielleicht begeistert dich der Glaube deiner Kindheit nicht, er ist wie das Sofa in deinem Wohnzimmer. Er ist einfach da, nicht der Rede wert.

Studien haben gezeigt, dass unsere Geistlichen nicht viele Nichtgläubige bekehren. Die meisten Bekehrungen sind das Ergebnis der Begeisterung anderer Neubekehrter, die sich im Gespräch mit Kollegen oder Freunden austauschen.

Die letzten Worte Jesu waren nicht: „Jetzt ist alles gut, aber erzählt es niemandem.“

dr. Richard von Fuchs

Engedjétek hozzám jönni...

Reformáció Színező – Luther-rózsa

János Frigyes választófejedelem egy pecsétgyűrűt szeretett volna ajándékozni Luther Mártonnak. Spengler Lázár városi jegyzőt bízta meg a gyűrű elkészítésével. Luther egy Spenglerhez írt levelében így fejtette ki a gyűrűről alkotott elképzelését:

„A kereszt legyen az első, feketén, szívbe helyezve. Ezzel arra akarom magamat emlékeztetni, hogy a megfeszítettben való hit üdvözít bennünket. Ugyanis csak akkor igazulunk meg, ha szívből hiszünk. Jóllehet a kereszt fekete, mivel megöl, s ha kell, hogy fájjon is, mégis hagyja a szívet saját színében. Az igaz ember hit által él, mégpedig a Keresztben való hit által.

Ez a szív fehér rózsza közepén legyen, annak a kifejezésül, hogy a hit örömmel, vigasztalással és békeséggel ajándékoz meg, és egyenesen egy fehér üde rózsába helyez. Mivel nem olyan békesség és öröm ez, amilyent a világ ad, azért legyen a rózsza fehér, és ne piros. A fehér szín ugyanis a lelkek és angyalok színe.

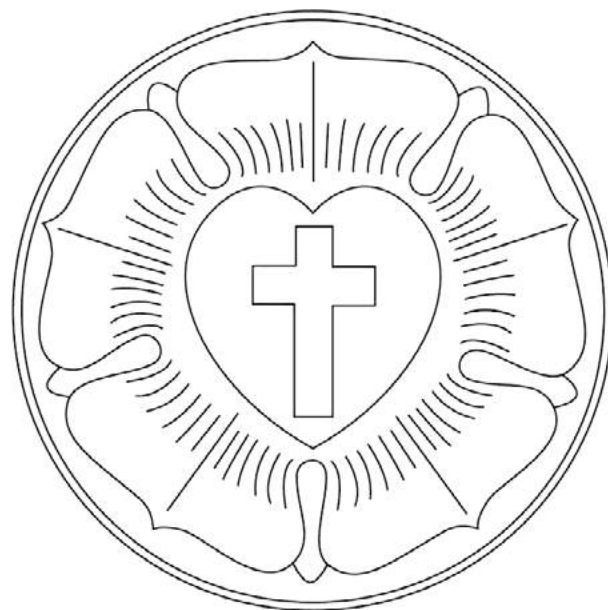
Ez a rózsza égszínkék mezőben legyen, mert az ilyen lelki és hitbeli öröm az eljövendő mennyei örömök kezdete. Ez azonban a lélekben és hitben már most megvan, a reménység által előre ízleljük, jóllehet most még nem érzékeljük. A mező körül aranygyűrű legyen: jelezze, hogy ez a mennyei üdvösség örökké tart, és nincs vége soha, emellett értékesebb minden örömnél és vagyonnál, amint az arany a legnemesebb és legértékesebb fém.”

A Luther-rózsa jelentését legrövidebben egy régi versike foglalja össze:

„Rózsákon jár Krisztus híve, ha keresztet hordoz szíve.”

Egyházunk jelképe azt hirdeti: akkor leszünk igazán boldogok, ha a szívünkbe fogadjuk Jézust és a keresztet. Földi életünk – a rózsza szépségéhez hasonlóan – elmúló. Ám a mennyben örök boldogság vár ránk, ahogyan a Luther-rózsát körülvevő gyűrű is a végtelenséget jelképezi.

Ha elolvastad figyelmesen Luther Márton leírását, már tudod is, milyen színekkel kell kiszínezni a rózsát!

Különbségkereső

Keresd meg a különbségeket a két kép között! (Minimum tízet!)

Szókereső

L	Y	H	Z	S	R	X	O	S	Z	E	R	Z	E	T	E	S	K	Q	W
O	A	E	P	L	E	W	H	U	I	A	K	D	U	N	O	I	A	N	A
X	O	A	U	K	F	L	R	X	K	Q	I	E	M	N	Z	F	U	J	R
S	Y	V	S	I	O	N	U	M	J	P	L	U	O	Z	N	Y	K	L	T
Y	Y	F	Z	S	R	Z	J	W	D	J	E	H	F	U	R	U	G	U	B
I	V	W	J	K	M	K	U	P	M	I	N	Z	D	C	R	E	R	T	U
C	X	I	X	Á	Á	S	U	N	O	U	C	F	U	Z	V	V	V	H	R
M	L	T	I	T	C	Z	U	O	I	L	V	T	Q	C	D	U	Á	E	G
L	Q	T	F	É	I	W	W	S	S	M	E	G	J	H	C	X	R	R	H
R	O	E	P	O	Ó	K	Z	U	Z	W	N	Q	D	H	D	V	T	F	I
G	V	N	O	Z	B	Y	O	J	X	H	Ö	D	J	F	B	B	E	X	X
H	Q	B	X	E	C	S	E	A	L	T	T	P	T	P	P	W	M	G	Y
C	M	E	N	X	F	T	A	F	Q	D	V	L	T	V	P	F	P	K	V
E	I	R	E	E	D	K	Z	P	E	Z	Q	I	R	H	C	H	L	Z	O
K	B	G	Z	C	X	X	Y	L	O	I	O	S	K	Y	Z	N	O	E	T
R	Y	I	T	Y	J	C	Y	P	T	É	T	E	L	Á	O	A	M	P	H
L	O	I	B	M	V	A	V	L	T	H	L	F	S	O	T	C	K	X	G
Z	C	E	Y	L	P	E	N	A	F	H	B	N	I	W	J	É	E	D	U
G	F	C	Y	S	I	T	A	J	N	O	F	V	A	N	R	I	B	M	D
N	Y	E	Y	V	V	A	O	J	G	Z	O	V	O	K	H	E	S	D	B

Találd meg a reformációhoz kapcsolódó megnevezéseket! Tudtad, hogy ezen az ünnepen piros színű terítő fedí az oltárt? A megtalált szavakat ezzel a színnel jelöld!

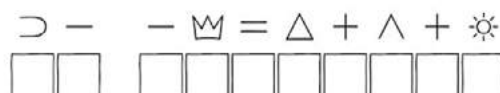
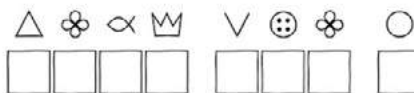
Keresett szavak: BIBLIA, KÁTÉ, KILENCVENÖT, KISKÁTÉ, LUTHER, REFORMÁCIÓ, SZERZETES, TÉTEL, VÁRTEMLÓM, WARTBURG, WITTENBERG

Fejtsd meg a titkos üzenetet!

Használd a szimbólumokat a betűk megfejtéséhez, és írd be őket az üres négyzetekbe!

KÓDTÁBLÁZAT:

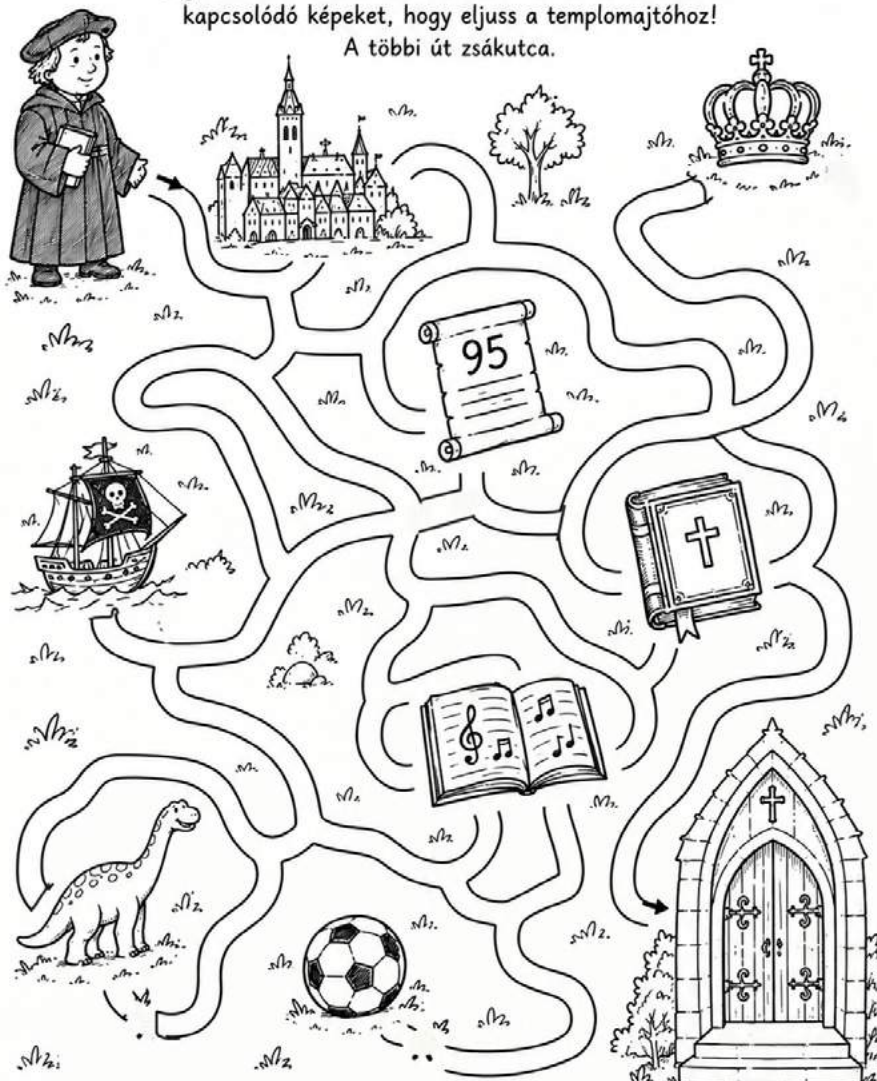
○	☉	△	—	☀	⊃	+	∞	⊗	☞	=	^	∇
A	Á	E	I	K	M	N	Ö	R	S	T	Ü	V

Kopogj be a wittenbergi templomajtón!

Segíts Luther Mártonnak! Kösd össze a reformációhoz kapcsolódó képeket, hogy eljuss a templomajtóhoz!

A többi út zsákutca.

KERESD MEG A REFORMÁCIÓ NYOMAIT!

Luther Márton idejében sok minden változott meg. A reformáció nyomai ma is ott vannak a mindennapokban. Nézd meg a várost, és keresd meg az alábbi 8 dolgot! Karikázd be őket a képen!

Ha mind a 8 nyomot megtalálod, te is igazi reformációs detektív vagy!

95

1. 95-ös szám

2. Lúdtoll

3. Biblia

4. Luther-rózsa

5. Nyomtatott lap

6. Énekeskönyv

7. Kereszt

8. Templajtő

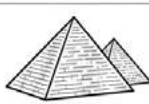
Kakuktktozás – Melyik nem illik a sorba?

Nézd meg figyelmesen a sorokat! Minden sorban van egy tárgy vagy kép, ami nem illik a többi közé. Karikázd be a kakuktktozást!

1.

2.

3.

4.

Készítette: Kovácsné Tóth Anna

Intézményeink életéből

Új kapuk, régi értékek Tanévkezdés a Hunyadiban

Van, amikor egy új tanév kezdete valóban többet jelent annál, hogy szeptemberben ismét benépesülnek a termek, előkerülnek a füzetek, és megszólal a csendő. A Hunyadi közössége számára az idei ősz ilyen: miközben szokásos rendben elindult a tanítás és az óvodai nevelés, új kapuk is megnyíltak, szó szerint is. Szeptember 1-jén először töltötte be gyerekzsivaj a Virágoskert Evangélikus Tagóvodát, néhány nappal később pedig művészeti iskolánk történetében kezdődött új fejezet. Mindeközben a hétköznapiak is megteltek élettel: áhítatokkal, zenével, tanulással, játékkal és találkozásokkal.

Egy új „kert”, amely most kezd igazán növekedni

A Virágoskert története természetesen nem szeptemberben kezdődött. Intézményünk új evangélikus tagóvodájának alapkövét 2024 novemberében helyeztük el a Hillebrand utcában, 2025 decemberében pedig már az elkészült épület megáldására került sor. Egy óvoda azonban nem attól lesz igazán óvoda, hogy elkészülnek a falai, bekerülnek a bútorok, és játékok várják a gyerekeket. Ehhez azoknak is meg kell érkezniük, akikért mindez létrejött. Ez történt meg szeptember 1-jén: négy csoportban hetvenhét kisgyermek kezdte meg itt az első nevelési évét.

A megnyitó ünnepségen Dr. Majorné Bruckner

Judit óvodaigazgató találóan kapcsolta össze az óvoda nevét azzal a küldetéssel, amely most az itt dolgozókra vár: azt kívánta, hogy a gyermekek úgy növekedjenek szeretetben, ahogyan a virágok növekednek egy gondosan ápoltságban. Hessné Markó Ibolya tagóvoda-vezető is köszöntötte a megjelenteket. Az ezt követő áhítaton Matus Klára Krisztina intézményi lelkész és Őri Katalin hitoktató a háborgó tengert lecsendesítő Jézus történetét vitte közel a gyermekekhez. A történethez egyszerű és fontos üzenet kapcsolódott: legyen ez az óvoda olyan hely, ahol a kisgyermek biztonságban meggyökerezhet, növekedhet, és megtapasztalhatja Isten szeretetét.

Dr. Tóth Károly, a Soproni Evangélikus Egyház-község igazgató lelkésze arra emlékeztetett, hogy bár az elmúlt két évben hónapról hónapra szebb lett az épület, igazán ezen a napon vált óvodává. A gyermekek jelenléte adott célt és értelmet a falaknak, a csoportszobáknak és a játékoknak. Raffai Balázs főigazgató pedig a szülők bizalmát köszönte meg, és már arra az előttük álló hosszabb közös útra is tekintett, amelynek során az itteni gyermekek előtt egyszer talán a Hunyadi iskola kapuja is megnyílik. Az ünnepség szeretetvendégséggel folytatódott, miközben a gyerekek megtették azt, ami talán minden ünnepi beszédnél biztosabban jelezte az új korszak kezdetét: birtokba vették az épületet és az udvari játékokat.

A tanév azonban már néhány nappal korábban elkezdődött azok számára, akik a gyermekeket várják. A Hunyadi nevelőtestülete augusztus 24-én Hiedegsége, a Papkertben tartotta alakuló értekezletét és csendesnapját. A közös készülődésben az új tanév gyakorlati kérdései mellett helyet kapott a mozgás, az ének, az elcsendesedés és az imádság is. A Szent András-templomban a samáriai asszony történetén keresztül az „élő víz” képe került a középpontba: miből merítünk mi magunk, és abból mit tudunk továbbadni a ránk bízott gyermekeknek? A közösség néhány nappal később Pannonhalmán folytatta a felkészülést, ahol az ezeréves bencés hagyománnyal és a bencés oktatás mai gyakorlatával ismerkedhetett.

A hétköznapiakban folytatódik

Augusztus 31-én aztán megteltek az evangélikus templom padsorai. Diákok, szülők és pedagógusok együtt nyitották meg a Hunyadi 2026/2027-es tanévét. Érdekes módon itt ismét visszatért az a kép, amely néhány nappal korábban Hiedegsége is elkísérte a tantestületet: a víz és a szomszomság. Matus Klára Krisztina iskolalelkész igehirdetése arra irányította a figyelmet, mi az, ami valóban képes betölteni bennünket, Raffai Balázs pedig a 34. zsoltár szavaival adott útvalót a következő tíz hónapra: „Hagyj fel a rosszal, és cselekedj jót, törekedj békességre, és kövesd azt!”

Másnap már a hétköznapiak vették át az ünnep helyét. A főigazgató Varjaskéri Anita főigazgató-helyettesével végigjárta az osztályokat. Az elsősök verssel kaptak köszöntést, a nagyobbakkal az előttük álló feladatokról, az új tantárgyakról és a közösségben viselt felelősségről esett szó. Más-más mondatok hangzottak el, de ugyanoda vezettek: figyelni egymásra, segíteni a másikat, és együtt végigvinni a tanévét.

Az evangélikus iskola egyházi karaktere azonban nem marad az évnyitó ünnepi istentisztelet falai között. Szeptemberben megkezdődtek a hétköznapi áhítatok is. Az alsósok Noé történetén és a szívárványon keresztül hallhattak Isten megtartó szeretetéről, a felsősök pedig az Édenkertet öntöző, majd onnan négyfelé ágazó folyó képével találkoztak. Ez utóbbi különösen szép gondolatot kínált az iskolai hétköznapiakra: amit kaptunk – tudást, tehetséget, időt, figyelmet vagy akár egy jó szót –, annak nem kell nálunk maradnia. Továbbadhatjuk másoknak. A Csemetekert Tagóvodában megtartott Veni Sanctén pedig a 23. zsoltár és az elveszett bárány története vált a gyermekek számára játékon, éneken és közös beszélgetésen keresztül megtapasztalhatóvá.

Szeptember közepén művészeti iskolánk életében is fontos mérföldkőhöz érkeztünk. Öt évvel ezelőtt úgy indult el az alapfokú művészeti oktatás a Hunyadi keretein belül, hogy már akkor megfogalmazódott egy álmom: egyszer Szokolay Sándor nevét viselhesse. Szeptember 14-én, a Soproni Egyetem Ligneum Látogatóközpontjában tartott ünnepi értekezleten vált hivatalossá, hogy az eddigi művészeti iskolai intézményegység tagintézménnyé alakult, és mostantól Hunyadi János Evangélikus Iskola Tagintézménye – Szokolay Sándor Evangélikus Alapfokú Művészeti Iskola néven folytatja munkáját. Fontos, hogy mindez nem önállósulást jelent: a művészeti iskola továbbra is a Hunyadi közösségéhez tartozik. A névfelvétel mégis több egyszerű névváltozásnál. Szokolay Orsolya az édesapjára emlékezve arról beszélt, hogy Szokolay Sándor az emberekben mindig azt kereste, megvan-e bennük „az a láng”. Talán ez a kép nemcsak a művészeti iskola, hanem az egész most kezdődő tanév számára érvényes lehet. Egy új óvoda hetvenhét kisgyermekkel, megtel-

osztálytermek, közös énekek, az első bizonytalan lépések és az első sikerek, hangszerek, ecsetek, tánclepek, imádságok és hétköznapi találkozások – sokféle élet fér el ma a Hunyadi falai között.

Az új tanév első heteiben talán éppen ez látszik a legjobban: intézményünk növekszik, változik, új tereket és új lehetőségeket kap, miközben igyekszik megőrizni azt, amiért mindez történik. Hogy a ránk

bízott gyermekeknek legyen helyük növekedni, kérdezni, tanulni, alkotni, hinni, hibázni és újrakezdeni. A Virágoskertben most először nyílt ki a kapu. A Hunyadiában pedig újra elkezdődött egy tanév – abban a reménységben, hogy mindaz, amit közösen kapunk, nem marad közöttünk, hanem továbbgyűrűzik.

Bánfi Ákos

Tervezett programok

Csoportjaink alkalmai

- **bibliaóra** minden szerdán 18 órakor a klubszobában (december 23-án és 30-án elmarad, december 9-én Farádon tartjuk)
- **ifi** minden pénteken 19 órakor az ifiteremben (október 30-án és december 25-én elmarad)
- **imaóra** november 4-én, 18-án, december 2-án és 16-án, szerdán 19 órakor a klubszobában
- **nőslénykör** (férfi beszélgetőkör) november 9-én és december 14-én, hétfőn 20 órakor a klubszobában
- **KimeNő** (női kör) november 7-én és december 12-én, szombaton 18 órakor a klubszobában
- **Figyelek rád** (beszélgetőkör 20 és 40 év közöttieknek) november 9-én, 23-án, december 7-én és 14-én, hétfőn 18 órakor a klubszobában
- **LutheRun** (közös futás) november 12-én, 26-án és december 10-én, csütörtökön 18 órakor a Hunyadi is-

kola udvarán, november 7-én, 21-én, december 5-én és 19-én, szombaton 9 órakor a Lővér szálló buszmegállótól

- **gyerek-istentiszteleti teaház** november 8-án és december 20-án, vasárnap, a gyerek-istentisztelet után a kisteremben
- **baba-mama kör** november 4-én, 18-án, december 2-án és 16-án, szerdán 10 órakor a klubszobában
- **bábcsoport** november 21-én és december 12-én, szombaton 10 órakor a klubszobában
- **Kirchenkaffee** november 15-én és december 13-án, vasárnap, a német nyelvű istentisztelet után, a kisteremben
- **Glaubensgesprächskreis** november 12-én és december 10-én, csütörtökön 18 órakor a klubszobában

Egyéb programok

November 1-jén, vasárnap 15 órakor ökumenikus áhítatot tartunk a balfi temetőben 16.30-kor pedig magyar nyelvű áhítatot a soproni evangélikus temetőben. A feltámadás reménységében, együtt emlékezünk halottainkra!

November 7-én, szombaton 17 órakor „Fölbuzog szívem...” címmel Gárdonyi Zoltánra emlékező koncertet tartanak templomunkban, énekel a veszprémi Liszt Ferenc kórus és a soproni Gárdonyi Zoltán kórus, közreműködik dr. Szabó Balázs, Kuzsner Péter és Varga Áron.

November 14-én, szombaton 18 órakor a Fidelissima vegyeskar koncertje lesz templomunkban.

November 21-én, szombaton 15 órára kezdőket és haladókat is hívunk közös horgolásra a klubszobába.

November 22-én, örök élet vasárnapján a 10 órakor kezdődő magyar nyelvű istentiszteleten megemlékezünk az egyházi év során elhunytakról. Szerepével hívjuk a hozzátartozókat!

November 28-án, szombaton adventikoszorú-készítést tartunk az erdészeti múzeumban. Gyertyákat minden család hozzon magával, szalma koszorúalapot, eszközöket és díszítést kapunk. Az első turnus 14 és 16 óra között, a második 16 és 18 óra között tart. A helyszínen hozzájárulást kell befizetni, hozott gyertyákkal koszorúnként 2500 forintot, gyertyák nélkül 5000 forintot. Kérjük a részvételi szándékot november 20-áig jelezni.

December 9-én, szerdán meglátogatjuk a farádi gyülekezetet, akikkel közös adventi bibliaórát tartunk 17 órakor. 16.15-kor indulunk a soproni gyülekezeti ház elől.

December 11-én, pénteken 18 órakor adventi zenés délutánt tartunk a nagyteremben.

December 20-án, advent 4. vasárnapján 9 órakor a német nyelvű istentiszteletet a nagyteremben tartjuk, a gyerek-istentiszteletet pedig a templomban, utóbbi keretében adventi gyermekműsort hallhatunk.

Szeretnénk minél gyakrabban
önkénteseket bevonni a tízes istentiszteleten
az oltár előtti ige felolvasásába.
Várjuk a jelentkezéseket a lelkészeknél
és a lelkészi hivatalban!

Köszönjük azoknak, akik
EGYHÁZFENNTARTÓI
HOZZÁJÁRULÁSSAL
támogatják gyülekezetünket.

Kérjük, akik ezt ebben az évben még nem tették
meg, fizessenek be egy összeget ezen a jogcímen
gyülekezetünk pénztárában, csekken, átutalással
(számlaszámunk: 11737083-20006895 vagy a
https://perselypenz.lutheran.hu/?e_id=19501
oldalon.

Nincs előírt minimumösszeg,
a presbitérium ajánlása aktív keresők
számára havi 2000 Ft.

Istentiszteleti szolgálati beosztás

2026. reformáció – óév

október 31., reformáció

18.00 kétnyelvű (reformátusokkal közös,
úrvacsorás, a református templomban):
Dr. Tóth Károly

november 1., Szentháromság ünnepe után 22. vasárnap

8.00 magyar (úrvacsorás): Pfeifer Ottó
9.00 német: Gerda Haffer-Hochrainer
9.00 gyerek-istentisztelet: Dr. Tóth Károly
10.00 magyar („Tízórai”, úrvacsorás): Pfeifer Ottó
15.00 áhítat a balfi temetőben: Pfeifer Ottó
16.30 áhítat a soproni evangélikus temetőben:
Dr. Tóth Károly

november 8., ítélet vasárnapja

8.00 magyar: Dr. Tóth Károly
9.00 német (úrvacsorás): Dr. Volker Menke
9.00 gyerek-istentisztelet: Somogyvári Flóra
10.00 magyar (személyes igei áldással):
Dr. Tóth Károly
15.00 Balf: Dr. Tóth Károly
16.00 Fertőszentmiklós: Dr. Tóth Károly

november 12.

17.00 Wochenpredigt: Dr. Volker Menke

november 15., reménység vasárnapja

8.00 magyar: Dr. Tóth Károly
9.00 német: Dr. Volker Menke
9.00 gyerek-istentisztelet: Somogyvári Flóra
10.00 magyar (úrvacsorás): Dr. Tóth Károly
15.00 Balf (úrvacsorás): Dr. Tóth Károly

november 22., örök élet vasárnapja

8.00 magyar: Somogyvári Flóra
9.00 német: Christine Posch
9.00 gyerek-istentisztelet: Dr. Tóth Károly
10.00 magyar (megemlékezés elhunytakról):
Somogyvári Flóra
15.00 Balf: Somogyvári Flóra
16.00 Fertőszentmiklós: Somogyvári Flóra
18.00 taizéi istentisztelet a nagyteremben: Pfeifer Ottó

november 29., advent 1. vasárnapja

- 8.00 magyar (áldozati gyűjtéssel):
Somogyvári Flóra
- 9.00 német (áldozati gyűjtéssel):
Dr. Volker Menke
- 9.00 gyerek-istentisztelet: Pfeifer Ottó
- 10.00 magyar (áldozati gyűjtéssel):
Somogyvári Flóra
- 15.00 Balf: Somogyvári Flóra

december 6., advent 2. vasárnapja

- 8.00 magyar: (úrvacsorás): Somogyvári Flóra
- 9.00 német: Dr. Volker Menke
- 9.00 gyerek-istentisztelet: Somogyvári Flóra
- 10.00 magyar („Tízórai”, úrvacsorás):
Somogyvári Flóra
- 15.00 Balf: Somogyvári Flóra
- 18.00 taizéi istentisztelet a nagyteremben:
Pfeifer Ottó

december 10.

- 17.00 Wochenpredigt: Dr. Volker Menke

december 13., advent 3. vasárnapja

- 8.00 magyar: Dr. Tóth Károly
- 9.00 német (úrvacsorás): Dr. Volker Menke
- 9.00 gyerek-istentisztelet: Somogyvári Flóra
- 10.00 magyar (személyes igei áldással):
Dr. Tóth Károly
- 15.00 Balf: Dr. Tóth Károly
- 16.00 Fertőszentmiklós: Dr. Tóth Károly

december 20., advent 4. vasárnapja

- 8.00 magyar: Pfeifer–Dömők Krisztina
- 9.00 német a nagyteremben: Christine Posch
- 9.00 gyerek-istentisztelet a templomban
(adventi gyerekműsorral): Dr. Tóth Károly
- 10.00 magyar (úrvacsorás):
Pfeifer–Dömők Krisztina
- 15.00 Balf: Pfeifer Ottó

december 24., szenteste

- 16.00 Balf: Dr. Tóth Károly
- 16.00 Fabricius szeretetotthon: Pfeifer Ottó
- 17.00 német: Gerda Haffer–Hochrainer
- 18.00 magyar (csatlakozó úrvacsorás):
Dr. Tóth Károly

december 25., karácsony 1. napja

- 8.00 magyar (úrvacsorás, áldozati gyűjtéssel):
Somogyvári Flóra
- 9.00 német (úrvacsorás, áldozati gyűjtéssel)
- 10.00 magyar (úrvacsorás, áldozati gyűjtéssel):
Somogyvári Flóra
- 15.00 Balf (úrvacsorás): Somogyvári Flóra
- 16.00 Fabricius szeretetotthon (úrvacsorás):
Pfeifer Ottó
- 16.15 Fertőszentmiklós (úrvacsorás):
Somogyvári Flóra

december 26., karácsony 2. napja

- 8.00 magyar (úrvacsorás): Pfeifer Ottó
- 9.00 német
- 10.00 magyar (csatlakozó úrvacsorás): Pfeifer Ottó

december 27., karácsony utáni vasárnap

- 8.00 magyar: Dr. Tóth Károly
- 9.00 német: Dieter Conrad
- 10.00 magyar: Dr. Tóth Károly

december 31., óév

- 16.00 német (úrvacsorás): Dr. Simon Attila
- 17.00 magyar (úrvacsorás): Dr. Simon Attila

A 10 órakor kezdődő magyar nyelvű istentisztelet minden vasárnap csatlakozó úrvacsorás.
Minden vasárnap és az egyházi ünnepek első napján 16 órakor istentiszteletet tartunk
a Fabricius szeretetotthon kápolnájában.

Christophoros

A Soproni Evangélikus Egyházközség újságja, nyomtatva 210 példányban.

Várható következő megjelenés: 2026. karácsony, Felelős kiadó: Dr. Tóth Károly

9400 Sopron, Színház utca 27. e-mail: sopron@lutheran.hu, web: <https://sopron.lutheran.hu>

tel: 99/523-002 számlaszám: 11737083-20006895